

Het Groene Net

Eindrapportage

Verdiepingsonderzoek naar financiën en beheersing

63648 – Intern vertrouwelijk

11 januari 2021

Berenschot

Het Groene Net

Verdiepingsonderzoek naar financiën en beheersing

Vincent Janssen
Lars Bos
Wouter Verbeek

11 januari 2021

Berenschot

Inhoudsopgave

Inleiding 4

1. Beantwoording onderzoeksvragen 8
   - 1.1 Chronologisch overzicht 8
   - 1.2 Realisatie doelstellingen 10
   - 1.3 Bestuurlijke inrichting en governance 11
   - 1.4 Vorderingen en schulden tussen Het Groene Net en de gemeente 12
   - 1.5 Huidige en toekomstige waarde aandelen Mijnstreekwarmte B.V. 13
2. Adviezen 16
   - 2.1 Zorg voor strategische samenhang in de ontwikkeling van Het Groene Net 16
   - 2.2 Verbeter van de sturing en governance 17
   - 2.3 Waarborg permanente aandacht voor een juistheid van financiële waarderingen 20
3. Het historische perspectief 22
   - 3.1 Chronologisch overzicht 22
   - 3.2 Doelstellingen 29
   - 3.3 Doelmatigheid 33
4. Het governanceperspectief 35
   - 4.1 Externe Governance Het Groene Net 35
   - 4.2 Interne governance 40
   - 4.3 Conclusies Governance 41
5. Het financiële perspectief 43
   - 5.1 Totaal financieel overzicht Sittard-Geleen m.b.t.. HGN 43
   - 5.2 Overzicht openstaande vorderingen en voorstel financiële waardering en afwikkeling 44
   - 5.3 Waardering aandelen Mijn Streekwarmte B.V. 47

Bijlage 1. Tijdlijn 51

Bijlage 2. Overzicht financiële stromen 2010-2020 64

Bijlage 3. Geïnterviewde personen 65

Bijlage 4. Documenten 66

Berenschot

Inleiding

Beschrijving Het Groene Net

Op initiatief van de gemeente Sittard-Geleen is een warmtenet aangelegd, Het Groene Net. Met warmte vanuit de Biomassa Energiecentrale Sittard (BES) worden huizen, kantoren en andere gebouwen in Sittard, op dit moment in het gebied Sittard Centrum-West, van warmte voorzien. De bedoeling is Het Groene Net in de toekomst uit te breiden naar andere gebieden in de gemeenten Sittard-Geleen, Beek en Stein. Naast warmte uit de BES, is het dan ook de bedoeling warmte vanuit het Chemelotterrein te gebruiken.

Exploitatie en eigendom van het Groene Net is in handen van een aparte bv, Het Groene Net B.V. Daarnaast is er ook nog een bv gericht op het ontwikkelen van de nog niet aangelegde onderdelen, Het Groene Net Ontwikkel B.V. De gemeente Sittard-Geleen is, via Mijn Streekwarmte B.V. voor 50% eigenaar van deze bv's. De andere aandeelhouder is Ennatuurlijk B.V. In juli 2020 besluiten de gemeente Sittard-Geleen en Ennatuurlijk de aandelenverhoudingen te wijzigen. De nieuwe aandeelverhoudingen worden ca. 35% voor de gemeente Sittard-Geleen en 65% voor Ennatuurlijk B.V. Waarbij de verwachting is dat het aandeel van de gemeente in de toekomst verder zal afnemen. De bevindingen in dit rapport gaan over de situatie voor dit besluit, tenzij expliciet anders vermeld.

Ennatuurlijk is een landelijk opererende energiemaatschappij, gespecialiseerd in het exploiteren van warmtenetten. Eigenaars van Ennatuurlijk zijn het pensioenfonds PGGM en het internationale energiebedrijf Veolia. Ennatuurlijk is een commercieel bedrijf.

Als initiatiefnemer heeft de gemeente Sittard-Geleen de eerste investeringen voor haar rekening genomen, de zogeheten voorloopprojecten. Deze projecten zijn later ingebracht in Het Groene Net B.V. Hierbij zijn verliezen door de gemeente geleden. Ook is bij de jaarrekening 2019 een verlies op de waarde van de aandelen geleden door de gemeente. Het college van B&W heeft besloten een onderzoek (cf. art. 213a van de Gemeentewet) te laten doen naar de achtergronden én de toekomstverwachtingen bij Het Groene Net. Het college heeft Berenschot gevraagd het onderzoek uit te voeren.

Voor het onderzoek zijn door het college van B&W onderzoeksvragen geformuleerd. De onderzochte periode betreft de periode vanaf het moment dat de gemeenten Sittard-Geleen, Stein en Beek een gezamenlijke intentieovereenkomst hebben vastgesteld (zomer 2009) tot aan het meest recente besluit van de gemeenteraad van Sittard-Geleen op 8 juli 2020. De nadruk heeft daarbij wel vooral gelegen op de periode vanaf de feitelijke oprichting van HGN B.V., HGNO B.V. en MSW B.V. – vanaf 2015.

Onderzoeksvragen

Onderzoeksvragen	
1	Geef een chronologisch overzicht van de besluitvorming door college en raad vanaf de oprichting van Het Groene Net tot op heden.
2	Wat waren de oorspronkelijke doelen uit 2012, zijn die tussentijds bijgesteld en hoe zijn deze doelen gerealiseerd? Hoe is de raad over de realisatie van deze doelen geïnformeerd? Is het realiseren van deze doelen op een doelmatige manier tot stand gekomen?
3	Geef inzicht in de vorderingen en schulden tussen Het Groene Net en de gemeente, inclusief een voorstel voor de financiële afwikkeling daarvan en een waardering van de vorderingen.
4	Geef een beoordeling van de waardering van de aandelen van Mijn Streekwarmte en de verwachte toekomstige ontwikkeling van deze aandelen.
5	Geef een beoordeling over de bestuurlijke inrichting en governance van het Groene Net (beheersing).

Aanpak onderzoek

De gehanteerde onderzoeksaanpak bestond uit de volgende onderdelen.

- Documentenonderzoek op basis van door de gemeente aangereikte documenten. Dit betrof vooral de stukken zoals deze in de collegevergaderingen zijn besproken. Daarnaast onder meer verslagen van vergaderingen van de Aandeelhoudersvergaderingen en vergaderingen van de raden van commissarissen van MSW B.V., HGN B.V. en HGNO B.V. Ook de jaarrekeningen van de bv's en de verslagen van de accountants zijn in ons dossier opgenomen. We hebben ook geheime stukken ontvangen van de gemeente en van HGNO B.V.
- Zelfstandig hebben we openbare documenten verzameld die naar de gemeenteraad zijn verstuurd, zoals raadsvoorstellen, jaarstukken, programmarapportages, programmabegrotingen. Ook de verslagen van commissie- en raadsvergaderingen zijn door ons bestudeerd.
- Met enkele medewerkers van de gemeente Sittard-Geleen zijn in de eerste fase informatiegesprekken gevoerd om meer zicht te krijgen op de achtergronden. Op basis van deze gesprekken is een interviewleidraad en evaluatiekader opgesteld.
- Op basis van een door ons opgestelde interviewleidraad zijn door ons interviews gehouden met sleutelpersonen, zowel vanuit de gemeente Sittard-Geleen als van buiten (zie bijlage 3 geïnterviewde personen). Van de interviews is een vertrouwelijk verslag gemaakt dat door de geïnterviewden geaccordeerd is.
- Na de interviews hebben we nadere informatie opgevraagd uit de gemeentelijke financiële administratie en bij de HGN B.V. en HGNO B.V.
- Om te komen tot een integrale beoordeling van alle informatie heeft Berenschot een multidisciplinair onderzoeksteam samengesteld, met kennis van energiebedrijven, bedrijfswaardering, gemeentefinanciën, bestuurskunde en kennis van bedrijfsrecht. Gezamenlijk zijn de conclusies, adviezen en aanbevelingen geformuleerd.
- De bevindingen zijn aan de ambtelijke organisatie voor verificatie voorgelegd, waarop het rapport is aangepast en aangevuld.
- De concept-rapportage is voor wederhoor voorgelegd aan de voormalig wethouder duurzaamheid / bestuurder MSW en de beleidsmedewerker duurzaamheid / bestuurder HGNO b.v. Beiden hebben een uitgebreide schriftelijke reactie opgesteld die door Berenschot is beoordeeld en met beiden is besproken. Het rapport is naar aanleiding hiervan op onderdelen aangepast.
- Met de accountant van de gemeente Sittard-Geleen, Deloitte Accountants B.V., is afstemming geweest over onze bevindingen, adviezen en aanbevelingen met betrekking tot de waardering van de aandelen Mijn Streekwarmte B.V. (paragrafen 1.5, 2.3 en 5.4). De accountant heeft kennis genomen van het gehele rapport en onderschrijft onze conclusies en aanbevelingen over de waardering van de aandelen in de paragrafen 1.5, 2.3 en 5.4.

Reikwijdte onderzoek

Het onderzoek richt zich primair op de besluiten en bestuurshandelingen t.a.v. Het Groene Net vanuit het perspectief van de gemeente Sittard-Geleen in de periode 2010 tot en met de zomer van 2020. De besluitvorming, inclusief de voorbereiding en uitvoering hiervan, van het college van B&W en de gemeenteraad staan hierin centraal. Dat betekent dat de focus van het onderzoek lag op het functioneren van de gemeente als geheel en niet op dat van individuele bestuurders of ambtenaren. Wij geven in deze rapportage geen oordeel

over het individuele functioneren van individuele bestuurders en/of ambtenaren. Namen van ambtenaren zijn om die reden ook niet opgenomen in de rapportage.

Onafhankelijkheid Berenschot

Berenschot B.V. is een onafhankelijk Nederlands managementadviesbureau met 80 jaar advieservaring. Het bureau telt in totaal circa 350 medewerkers, die vanuit verschillende disciplines een bijdrage leveren aan het beter functioneren van ondernemingen, bedrijven en instellingen. Berenschot heeft een gecertificeerd kwaliteitssysteem volgens NEN-ISO-9001 en ISO 27001.

In 2016 heeft Berenschot advies uitgebracht over Het Groene Net in opdracht van de Provincie Limburg. Dit betrof een procesadvies en een advies over het realiseringspad van Het Groene Net. Het advies uit 2016 had geen betrekking op de in dit onderzoek gestelde vragen en had een andere opdrachtgever. Bovendien ligt tussen het uitbrengen van het advies in 2016 en 2020 een ruime periode. Hiermee is de onafhankelijkheid van Berenschot voldoende gewaarborgd. De projectleider van het onderzoek was niet betrokken bij het eerdere onderzoek. Onze afweging is voor aanvaarding van de onderzoeksopdracht met de opdrachtgever van het onderzoek, de gemeente Sittard-Geleen, gedeeld.

Leeswijzer

De opbouw van het rapport is:

Hoofdstuk 1: Beantwoording onderzoeksvragen. Er wordt op hoofdlijn antwoord gegeven op de aan ons gestelde onderzoeksvragen. Hoofdstuk 1 kan ook gelezen worden als een samenvatting van het onderzoek, waarbij de nadere toelichting en onderbouwing in de hoofdstukken 3, 4 en 5 te vinden is.

Hoofdstuk 2: Adviezen en aanbevelingen. Dit hoofdstuk bevat adviezen en aanbevelingen over de afwikkeling van financiële posten, de governance en de verdere ontwikkeling van Het Groene Net.

Hoofdstuk 3: In het historische perspectief blikken we terug. Het hoofdstuk bestaat uit drie delen:

- Een beschrijvende tijdlijn waarin de belangrijkste gebeurtenissen toegelicht worden.
- Een analyse van de mate waarin doelstellingen geformuleerd, bijgesteld en gerealiseerd zijn en de wijze waarop de gemeenteraad hierover is geïnformeerd.
- Een analyse van de doelmatigheid van de uitvoering van Het Groene Net.

Hoofdstuk 4: In het governance perspectief staan we uitgebreider stil bij de governance van Het Groene Net, die uit 3 bv's bestaat en de samenstelling en functioneren van raden van commisarissen en de wijze waarop toezicht gehouden wordt.

Hoofdstuk 5: In het financiële perspectief brengen we financiële aspecten in kaart. In het eerste deel hebben we een overzicht gemaakt van alle uitgaven en ontvangsten van de gemeente Sittard-Geleen, inclusief in de toekomst nog te verwachten bedragen. In het tweede deel hebben we een inschatting gemaakt van de waarde van de bedrijven waarin de gemeente Sittard-Geleen direct en indirect aandeelhouder is.

Bij het rapport zijn 4 bijlagen opgenomen:

- een gedetailleerde tijdlijn ter ondersteuning van hoofdstuk 3;
- een gedetailleerd financieel overzicht ter ondersteuning van hoofdstuk 5;
- een lijst met geïnterviewde personen;
- een beschrijving van de bestudeerde documenten.



Beantwoording onderzoeksvragen

Hoofdstuk 1

Berenschot

1. Beantwoording onderzoeksvragen

1.1 Chronologisch overzicht

Geef een chronologisch overzicht van de besluitvorming door college en raad vanaf de oprichting van Het Groene Net tot op heden

In hoofdstuk 3 Het historische perspectief en in bijlage 1 is een uitgebreide beschrijving van de chronologie van besluitvorming van gemeenteraad, college en de aandeelhoudersvergaderingen en raden van commissarissen van MSW B.V., HGN B.V. en HGNO B.V. opgenomen.

We hebben in het verloop 3 tijdvakken onderscheiden:

Pioniersfase (1 juli 2009 tot 28 april 2015)

In de pioniersfase zijn de belangrijkste bestuurlijke besprekingen gericht op het onderzoeken van de technische, economische, financiële en bestuurlijke haalbaarheid van het realiseren van Het Groene Net. De gemeenten Sittard-Geleen, Stein en Beek, de provincie Limburg, USG, Chemelot, BES en ZoWonen sluiten een intentieovereenkomst af. Dit leidt tot een *basecase* (februari 2010) die uitgewerkt wordt in een *businesscase* (december 2010). Het college van B&W besluit dat de ontwikkeling van Het Groene Net op basis van publiek-private samenwerking vorm krijgt. Na een aanbesteding selecteert het college van B&W BAM als samenwerkingspartner. De gemeenteraad bespreekt de ideeën en heeft geen wensen en bedenkingen bij de richting die het college voorstelt. Wel geeft de gemeenteraad met twee moties verdere kaders mee. De gemeenteraad wil meer zicht op de milieueffecten en vraagt om een *due-diligence* onderzoek voor de oprichting van HGN en de storting van kapitaal door de gemeente.

Na het raadsdebat werkt het college samen met BAM aan het uitwerken van een *businessplan*, dit wordt ook aan de gemeenteraad gepresenteerd. In juni 2014 blijkt dat er met BAM grote verschillen zijn. BAM wil een andere verdeling van risico's. Het college van B&W besluit de samenwerking te beëindigen en vervolgens Ennatuurlijk, als tweede partij uit de selectie gekomen, te benaderen om de rol van BAM over te nemen. Dit leidt tot het sluiten van een intentieovereenkomst met Ennatuurlijk. Voor het realiseren van installaties in De Ligne zijn extra middelen nodig, met de aannemer is hierover een geschil. De gemeente schiet € 0,5 miljoen voor, als de aannemer deze kosten niet voor zijn rekening wil nemen, dan brengt de gemeente Sittard-Geleen deze later in in Het Groene Net.

Oprichtingsfase (28 april 2015 – 12 juli 2016)

De oprichtingsfase duurt relatief kort, maar er worden in korte termijn wel enkele belangrijke besluiten genomen. Het *kernteam Groene Net* stelt een bedrijfsplan op, dit wordt nog door de aandeelhouders van Ennatuurlijk getoetst. Het college laat de raad weten dat door middel van deze toets samen met een advies van Grontmij en een beoordeling door het Limburgs Energie Fonds (LEF) invulling zal worden gegeven aan de gevraagde *due diligence*. Het college vraagt de gemeenteraad in te stemmen met het storten van € 2,5 miljoen, onder voorbehoud van de uitkomsten van de drie toetsen.

Uiteindelijk vindt alleen de toets door de aandeelhouder van Ennatuurlijk plaats. Het onderzoek van Grontmij is niet uitgevoerd en ook het LEF heeft de voorstellen niet beoordeeld. Wel wordt er verwezen naar een onderzoek dat Berenschot heeft uitgevoerd, in opdracht van de provincie. Dit onderzoek had echter niet een *due-diligence* als doel.

Uiteindelijk neemt het college van B&W op 12 juni 2016 het besluit tot het daadwerkelijk investeren in Het Groene Net.

Uitvoeringsfase (12 juli 2016 – 8 juli 2020)

In de uitvoeringsfase ontstaan enkele onverwachte tegenvallers. Externe financiering van Het Groene Net blijkt niet realiseerbaar, of alleen onder voorwaarden die zeer ongunstig zijn. In april 2018 doet Ennatuurlijk een alternatief voorstel waarin het aanbiedt voor een groot deel (95%) Het Groene Net te gaan financieren. Door het uitblijven van financiering ontstaan *cashflowproblemen*. Die problemen worden tijdelijk opgelost door vorderingen uit te stellen. Op 5 juni 2018, één dag voor het aantreden van een nieuw college, wordt besloten in te stemmen met aangepaste afspraken met Ennatuurlijk. Besloten wordt vast te houden aan de aandelenverhouding 50/50. De aandeelhouders spreken gezamenlijk af dat Ennatuurlijk de verdere investeringen voorfinanciert en inbrengt in HGN als er externe financiering is, deze afspraken worden in december 2018 definitief vastgelegd. Na de collegewisseling blijft de oud-wethouder bestuurder van MSW B.V., het college neemt hierover in september een besluit.

Bijna een jaar later, in november 2019 is nog steeds geen externe financiering voor HGN B.V. gevonden. De gemeente treft voorzieningen voor verliezen op vorderingen. In totaal voor € 1,2 miljoen. Begrote opbrengsten vanuit dividenden worden geschrapt. In een raadsbesluit uit 2014 is over De Ligne vastgelegd dat de investeringen (€ 2,1 miljoen) aan HGN B.V. overgedragen zullen worden voor de boekwaarde. Later (in 2015) verhoogt de gemeenteraad dit bedrag naar € 2,6 miljoen. Bij het opmaken van de jaarrekening (november 2019) blijkt dat de overdracht van de gehele fase 1 kraal 1 voor € 0,7 miljoen heeft plaatsgevonden, inclusief overdracht van de installaties voor De Ligne. In totaal boekt de gemeente Sittard-Geleen een waarde van € 1,9 miljoen af (boekverlies). De verkoop van activa wijkt daarmee af van de besluiten van de gemeenteraad in 2014 en in 2015. Wij hebben hierover geen collegebesluitvorming kunnen terugvinden en het college van B&W heeft de gemeenteraad hierover ook niet geïnformeerd.

In januari 2020 wordt in de raad van commissarissen van HGN B.V. geconcludeerd dat externe financiering definitief niet haalbaar is binnen de gestelde kaders. Vanaf maart 2020 besluit het college gesprekken met Ennatuurlijk aan te gaan. Doel is dat Ennatuurlijk meer gaat financieren en dat daarmee het aandeel van de gemeente kleiner wordt. Uiteindelijk leidt dit op 8 juli 2020 tot een besluit van de gemeenteraad.

Bevindingen Chronologisch overzicht

- Het college van B&W legt de gemeenteraad een stuk voor wensen en bedenking voor over participatie van de gemeente Sittard-Geleen in Het Groene Net. Bij de bespreking en vaststelling hiervan heeft de gemeenteraad het college van B&W met een motie verzocht een *due-diligence* onderzoek te doen. Dit onderzoek is uiteindelijk beperkt uitgevoerd.
- Voor investeringen in installaties in De Ligne besluit de gemeenteraad in 2014 en 2015 een investeringskrediet van in totaal € 2,6 miljoen beschikbaar te stellen. In het voorstel is opgenomen dat de waarde van deze investering in HGNBV ingebracht zou moeten worden. Deze afspraken over de investeringen en aanvullende investeringen in De Ligne worden niet conform het raadsbesluit uitgevoerd. De investeringen van De Ligne zouden volledig ingebracht moeten worden in HGN, voor zover de gemeente geen overeenstemming met de aannemer bereikt over meerkosten. Dit heeft uiteindelijk tot een verlies van € 1,9 miljoen geleid.
- Vanaf midden 2017 ontstaan *cashflow* problemen. Ennatuurlijk doet in 2018 een voorstel om een groter deel van de financiering voor zijn rekening te nemen, € 19 miljoen. Het deel van de gemeente zou hiermee kleiner worden. Er vindt in het college geen afweging plaats van dit voorstel en het college gaat door op basis van eerdere uitgangspunten. Onduidelijk is waarom het voorstel van Ennatuurlijk in deze fase niet serieus in

overweging is genomen. HGN B.V. wordt in de tussentijd in leven gehouden door vorderingen vanuit de gemeente en Ennatuurlijk tijdelijk op te schorten.

- De liquiditeitsproblemen duren voort tot januari 2020, wanneer blijkt dat externe financiering geen reële optie is. Vanaf maart 2020 starten de gesprekken om te komen tot een financiering (voor onder andere de projecten Hof van Serviam, Hof van Langfoor en Nolenslaan Sittard) met eigen vermogen, waarbij Ennatuurlijk een groter deel financiert in ruil voor een groter aandeel in het bedrijf. Deze oplossing lag feitelijk al in 2018 op tafel als voorstel.

1.2 Realisatie doelstellingen

Wat waren de oorspronkelijke doelen uit 2012, zijn die tussentijds bijgesteld en hoe zijn deze doelen gerealiseerd? Hoe is de raad over de realisatie van deze doelen geïnformeerd? Is het realiseren van deze doelen op een doelmatige manier tot stand gekomen?

De doelen vanuit 2012 zijn in 2015 bijgesteld, doordat er samen met Ennatuurlijk een nieuw bedrijfsplan werd geschreven. Deze doelen lagen overigens in lijn met de doelen uit 2012. Wel werd voor een behoedzamere ontwikkelstrategie gekozen. Over de realisatie van de doelen uit het bedrijfsplan en raadsvoorstel 2015 hebben we de volgende bevindingen:

Doelstelling	Realisatie
Jaarlijks dividend vanaf 2018 van € 100.000,=.	Niet gerealiseerd.
Opgebouwde reserve van € 9,7 miljoen na 30 jaar (2045).	Het is niet reëel te verwachten dat Het Groene Net in 2045 een reserve van € 9,7 miljoen heeft opgebouwd.
Verkoopopbrengst gemeente na 30 jaar (2045) 4 tot 6 maal het brutoresultaat.	De verwachte waarde bij verkoop nu is nihil.
Projectrendement van 5% (later hanteert de gemeente Sittard-Geleen 4%).	Tot heden is er nog geen positief rendement gehaald. Een rendement van 4% is op termijn haalbaar.
Beide partijen besteden per jaar minimaal € 150.000,= en maximaal € 200.000,= uit het bedrijfsresultaat aan de ontwikkeling van Het Groene Net.	Tot heden was er nog geen ruimte in het bedrijfsresultaat geld te reserveren voor ontwikkeling.
82% duurzame energieopwekking en 18% bijstook van gas.	Niet gerealiseerd. Hiermee is de duurzaamheidswinst lager dan beoogd.
Realisatie van kralen 1 tot en met 7 in de periode 2015 tot 2018, in totaal 380 TJ (Terajoule).	Voor kraal 1 is de doelstelling nagenoeg gehaald. Andere kralen zijn nog niet ontwikkeld.
Realisatie van verdere uitbreidingen in de periode 2019-2030 in totaal tussen 350 TJ en 450 TJ.	Realisatie is nog niet te beoordelen.

De gemeenteraad is niet inhoudelijk geïnformeerd over het realiseren van deze doelstellingen. De informatie aan de gemeenteraad was fragmentarisch en de gemeenteraad was niet in staat om het verband te zien tussen de inhoudelijke realisatie, de financiële resultaten en de kosten voor de gemeente Sittard-Geleen. De informatie voor de gemeenteraad was daarmee onvoldoende om de kaderstellende en controlerende rol uit te voeren.

De gemeenteraad is op een aantal momenten onvolledig en deels onjuist geïnformeerd: over liquiditeitsproblemen bij HGN, over risico's in voorloopprojecten en over de benoeming van een oud-wethouder als bestuurder van MSW B.V.

Onze conclusies ten aanzien van de informatievoorziening aan de gemeenteraad zijn:

- Over de realisatie van de doelstellingen is de gemeenteraad niet geïnformeerd. De informatie over de financiële ontwikkelingen was te fragmentarisch, waardoor inzicht in de totale baten en lasten bij de gemeenteraad ontbrak. Hiermee is de gemeenteraad niet in positie gebracht om de drie 'W-vragen' (*Wat willen we bereiken? Wat doen we daarvoor? Wat kost het?)* adequaat te beantwoorden en heeft daarmee zijn kaderstellende en controlerende rol onvoldoende kunnen uitvoeren.
- De gemeenteraad is onvolledig geïnformeerd over liquiditeitsproblemen bij HGN, over risico's en over de benoeming van een bestuurder bij MSW.
- De informatie die in de jaarstukken 2016 en 2017 is opgenomen over de risico's is onjuist geweest.

De volgende deelvraag betreft het realiseren van de doelstellingen. Onze conclusie is dat het realiseren van de doelstellingen niet doelmatig tot stand is gekomen:

- De totale gemeentelijke investering was aanvankelijk beperkt tot inbreng van € 2,5 miljoen aan aandelenkapitaal. Uiteindelijk heeft de gemeente Sittard-Geleen € 8,7 miljoen geïnvesteerd in Het Groene Net. Op deze investeringen is reeds voor € 4,0 miljoen aan verlies genomen. Op dit moment staan op de balans van de gemeente Sittard-Geleen de waarde van het aandelenkapitaal in Mijnstreekwarmte B.V. (€ 2,3 miljoen) en openstaande vorderingen (€ 2,4 miljoen). Indien hier in de toekomst afwaarderingen op moeten plaatsvinden kan het verlies nog verder oplopen.
- De gerealiseerde verliezen hebben hun oorsprong niet in de marktontwikkeling, maar vinden hun oorsprong in diverse andere zaken zoals verliezen in aanloopprojecten, vertragingen in het project en door het niet kunnen aantrekken van vreemd vermogen. Van het verlies van € 4,0 miljoen is een groot deel (€ 2,6 miljoen) toe te rekenen aan kosten van De Ligne die niet in rekening zijn gebracht bij HGN B.V.
- Tegenover deze hogere uitgaven staat een beperktere realisatie (alleen kraal 1). Per saldo is het realiseren van de doelstellingen daarmee niet doelmatig.
- De gemeente heeft gekozen voor realisatie van Het Groene Net in een publiek-private samenwerking op basis van 50/50 verhouding met externe financiering. Deze keuze is bij de start (2010) gemotiveerd gemaakt en is tot 2020 consequent volgehouden. Deze keuze heeft er mede toe geleid dat HGN al vrij snel na de start liquiditeitsproblemen kreeg, externe financiering bleek niet realistisch.
- Het was realistischer om vanaf 2017 de strategische uitgangspunten aan te passen en te kiezen voor een grotere rol van de private aandeelhouder. Daarmee waren de kosten en risico's voor de gemeente Sittard-Geleen verder beperkt en was een doelmatiger realisatie mogelijk geweest.

1.3 Bestuurlijke inrichting en governance

Geef een beoordeling over de bestuurlijke inrichting en governance van het Groene Net (beheersing).

Vanuit juridisch perspectief bestaat Het Groene Net uit drie bv's met 2 aandeelhouders:

- Mijn Streekwarmte B.V. (MSW B.V., aandeelhouder gemeente Sittard-Geleen 100%);
- Het Groene Net B.V. (HGN B.V., aandeelhouders MSW B.V. 50% en Ennatuurlijk 50% (vanaf juli 2020 wijzigen deze verhoudingen);
- Het Groene Net Ontwikkel B.V. (HGNO B.V., aandeelhouders MSW B.V. 50% en Ennatuurlijk 50%).

HGN B.V. en HGNO B.V. werken van het begin af aan met een structuur van een aandeelhoudersvergadering (AvA) en een raad van commissarissen (RvC). MSW B.V. werkt in eerste instantie alleen met een AvA, vanaf 2018 krijgt MSW B.V. ook een RvC.

Onze conclusies over de governance zijn:

- De governance met 3 vennootschappen en de gelaagdheid in aandeelhouderschap en de gelaagde structuur en daarmee samenhangende veelheid aan personele unies/dubbelrollen maakt de besturing complex. Dit laatste maakt het vrijwel onmogelijk om in de praktijk een scherpe rolscheiding te waarborgen en doet daarmee afbreuk aan de werkzame *checks-and-balances*.
- Doordat bestuurders diverse rollen met betrekking tot HGN vervullen (eigenaar, opdrachtgever en opdrachtnemer) zijn belangen onvoldoende duidelijk te onderscheiden. Een structuur van een AvA, RvC en bestuur van een vennootschap beoogt *checks-and-balances* tussen eigenaar, toezichthouder en bestuurder te bewerkstelligen. Door de gekozen invulling is deze structuur wel in opzet aanwezig geweest, maar was de werking in de praktijk onvoldoende.
- Er waren onvoldoende interne *checks-and-balances* binnen de gemeentelijke organisatie van de gemeente Sittard-Geleen.
- De benoeming van een voormalig wethouder als bestuurder van MSW was niet in lijn met de kadernota verbonden partijen. De voormalig wethouder was overigens zelf niet bij deze besluitvorming betrokken.
- Het is in beginsel niet wenselijk om collegeleden als commissaris of bestuurder van een vennootschap (die verbonden partij is of waarin de gemeente een indirect belang heeft) te benoemen, vanwege de (mogelijk) tegenstrijdige belangen van de vennootschap en gemeente die tegelijkertijd gediend moeten worden.
- Het is eveneens onwenselijk om een ambtenaar als bestuurder (of commissaris) van een vennootschap (die verbonden partij is of waarin de gemeente een indirect belang heeft) te benoemen, vanwege de (mogelijk) tegenstrijdige belangen van de vennootschap en gemeente die tegelijkertijd gediend moeten worden.

1.4 Vorderingen en schulden tussen Het Groene Net en de gemeente

Geef inzicht in de vorderingen en schulden tussen Het Groene Net en de gemeente, inclusief een voorstel voor de financiële afwikkeling daarvan en een waardering van de vorderingen.

Op dit moment heeft de gemeente Sittard-Geleen nog drie vorderingen in verband met Het Groene Net (dus breder dan alleen *op* Het Groene Net):

- Voorbereidingskosten HGN-Zuid bij HGN € 1.705.000
- Subsidie provincie Limburg € 200.000
- Vordering op aannemer De Ligne € 513.000

De gemeente Sittard-Geleen heeft voor de vordering HGN Zuid een voorziening van € 643.000,- getroffen en voor de bijdrage aansluitkosten (BAK) De Ligne een voorziening van € 227.000,-. Wij hebben de onderliggende waarderingen hiervan beoordeeld en ondersteunen deze.

Een voorstel voor de afwikkeling is opgenomen in hoofdstuk 2: Adviezen en aanbevelingen.

1.5 Huidige en toekomstige waarde aandelen Mijnstreekwarmte B.V.

Geef een beoordeling van de waardering van de aandelen van Mijn Streekwarmte en de verwachte toekomstige ontwikkeling van deze aandelen.

Er zijn verschillende manieren om naar de huidige waarde van de aandelen van Mijnstreekwarmte B.V. te kijken. Zo kan gekeken worden naar de waarde van de aandelen bij verkoop, of de waarde van de aandelen zoals deze conform de boekhoudregels van gemeenten (BBV) moeten. Daarnaast is Berenschot gevraagd een beoordeling te geven van de toekomstige ontwikkeling van de waarde van de aandelen. Om dat te doen, hebben we middels de *Discounted Cashflow* methode de waarde van de *businesscase* van Het Groene Net bepaald. Berenschot is niet gevraagd de verkoopwaarde te bepalen (en de berekende waarde kan dan ook niet zo geïnterpreteerd worden).

Marktwaarde aandelen Mijnstreekwarmte B.V.

De huidige waarde van de aandelen MSW wordt bepaald door de onderliggende waarde van de aandelen die MSW B.V. heeft in HGN B.V. en HGNO B.V. De huidige marktwaarde van HGN B.V. hebben we beoordeeld. Hierbij hebben we gebruik gemaakt van de meest gangbare methode, de *Discounted Cashflow* (DCF). We hebben hiervoor inschattingen aan het management van HGN B.V. gevraagd, over de te verwachten nettoresultaten, investeringen en *cashflow*. Gezien de doorlooptijd van het onderzoek en het doel van het onderzoek, hebben we niet eigenstandig de activa van HGN B.V. beoordeeld, eigen marktonderzoek gedaan of een eigen inschatting gemaakt van de toekomstige inkomsten en uitgaven. De waardering van de aandelen wordt verder sterk beïnvloed door de keuze voor een disconteringsvoet. Wij hebben aangesloten bij 4%, het rendement dat de gemeente Sittard-Geleen in aanvang wilde hebben voor de investering. Een andere discontovoet leidt tot grote effecten in de waardering. Een particuliere koper zal in het algemeen een hoger rendement willen, waarmee de waarde van de aandelen minder wordt. Voor een publieke investeerder geldt het omgekeerde.

Voor de waardeontwikkeling in de toekomst geldt dat er grote onzekerheden zijn: hoe ontwikkelt de energiemarkt zich? Wat zijn technisch haalbare en rendabele oplossingen over 10 of 20 jaar? Welke wet- en regelgeving geldt er in de toekomst? Om die reden beperken we ons tot een indicatieve bepaling van de huidige marktwaarde. Bij de bepaling van de marktwaarde zijn we er vanuit gegaan dat het verwateringsbesluit van 8 juli 2020 wordt uitgevoerd en HGN B.V. volledig met eigen vermogen wordt gefinancierd.

Op basis van onze berekeningen is de huidige bedrijfswaarde, na het omzetten van al het vreemd vermogen in eigen vermogen, van HGN B.V. € 0,08 miljoen. De aandeelhouderswaarde is voorafgaand aan de omzetting nihil.

De activa van HGNO B.V. bestaan uitsluitend uit onderzoeks- en ontwikkelingskosten. Mogelijk kunnen deze kosten t.z.t. ingebracht worden in HGN B.V. De waarde vertegenwoordigt echter geen verkoopwaarde en er is ook geen toekomstige kasstroom te verwachten. De marktwaarde van deze bv schatten wij daarom op € 0,-.

Mijn Streekwarmte bezit na uitvoering van het verwateringsbesluit van 8 juli 2020 ca. 35% van de aandelen van HGN B.V. De marktwaarde van deze aandelen, na het omzetten van al het vreemd vermogen in eigen vermogen binnen HGN B.V., is € 0,03 miljoen. Mijn Streekwarmte bezit 50% van de aandelen van HGNO B.V. Dit vertegenwoordigt een marktwaarde van € 0,-.

In totaal is onze indicatie voor de huidige marktwaarde van Mijn Streekwarmte B.V. € 0,03 miljoen, na het omzetten van al het vreemd vermogen in eigen vermogen binnen HGN B.V. We spreken hierbij van de objectieve waardering. Het is goed mogelijk dat partijen vanuit strategische overwegingen (veel) meer bieden voor overname van het bedrijf of een deel van de aandelen.

Waardering aandelen Mijnstreekwarmte B.V. per 31/12/2019 conform BBV

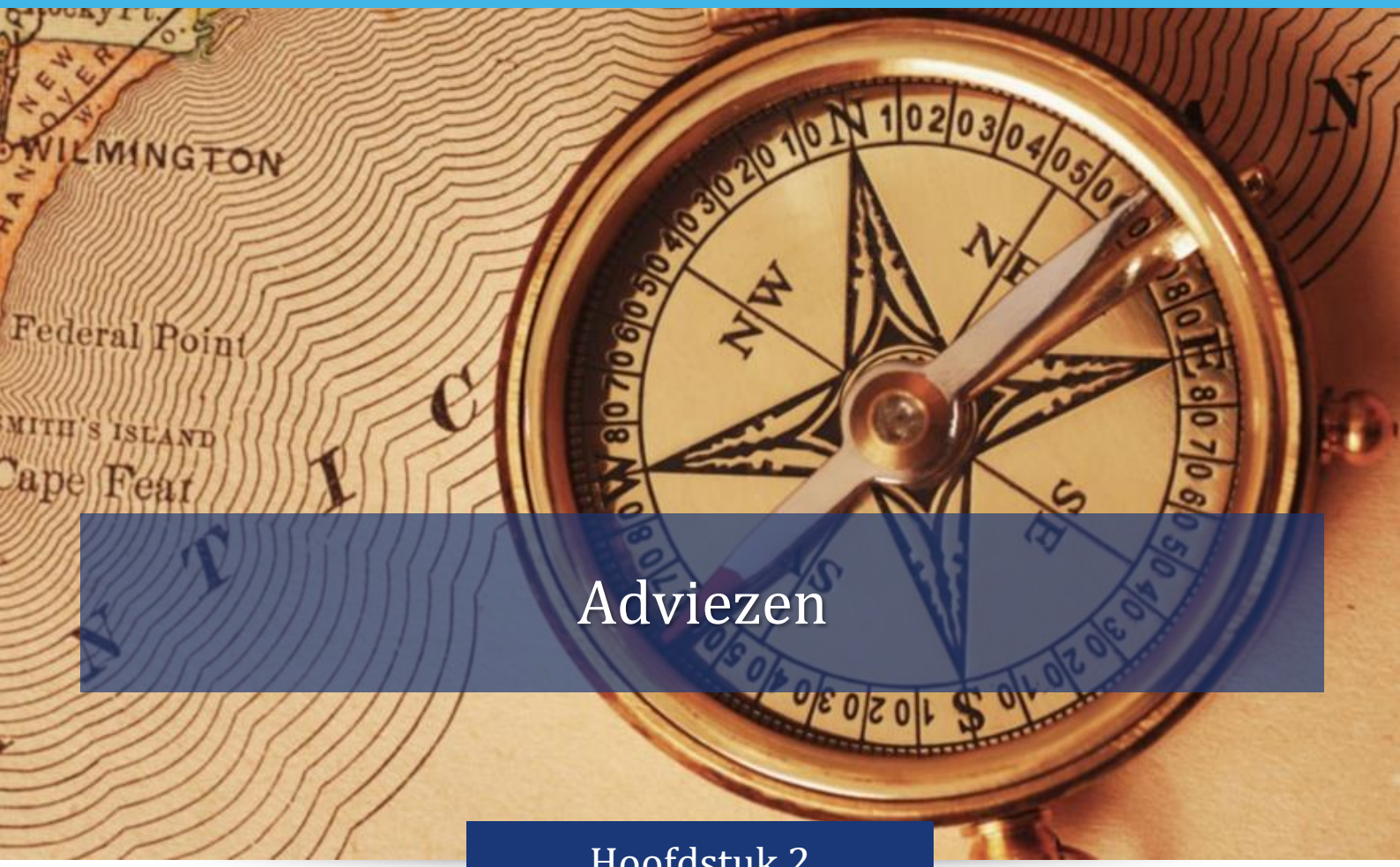
De waardering van de aandelen Mijnstreekwarmte B.V. op de balans van de gemeente Sittard-Geleen hebben we ook beoordeeld. De waardering van de aandelen per 31/12/2019 bedraagt € 1,6 miljoen. Wij hebben alle processtappen van deze waardering beoordeeld en komen tot de conclusie dat de waarde op de balans per 31/12/2019 op juiste wijze tot stand is gekomen.

Waardering aandelen Mijnstreekwarmte B.V. per 31/12/2020 conform BBV

Voor de waardering in de toekomst, per 31/12/2020, hebben we afstemming gezocht met de accountant van de gemeente Sittard-Geleen, Deloitte. Mede op basis van dit overleg zijn we tot de conclusie gekomen dat de waarde van de aandelen Mijnstreekwarmte B.V. gebaseerd moet worden op de verkrijgingwaarde van de activa in de onderliggende bv's (HGN B.V., HGNO B.V.), rekening houdende met het doel van de investering. Om te komen tot de waarde van MSW B.V. op de balans van de gemeente Sittard-Geleen moet deze verkrijgingswaarde:

- verminderd worden met gerealiseerde verliezen (voornamelijk veroorzaakt door afschrijvingen);
- vermenigvuldigd worden met het aandeel van de gemeente (op dit moment ca. 35% resp. 50%).

De waarde op de balans van de gemeente Sittard-Geleen sluit daarmee aan op de maatschappelijke waarde van de investeringen en niet op de commerciële of marktwaarde ervan. Hierbij zijn de investeringen vergelijkbaar met bijvoorbeeld investeringen in rioleringen. Het is hierbij belangrijk om te realiseren dat voor het bepalen van de huidige waarde de jaarrekening 2020 van HGN B.V. en HGNO B.V. beschikbaar dienen te zijn, omdat tussentijds nog niet het exacte resultaat (verlies) van deze deelnemingen te bepalen is. Het is wel mogelijk om een indicatie te geven. Op basis van de huidige inzichten, na het omzetten van vorderingen in aandelen, bedraagt de waarde op basis van verkrijgingsprijs € 2,2 miljoen.



Adviezen

Hoofdstuk 2

Berenschot

2. Adviezen

Onder geheimhouding hebben we inzage gekregen in de *businesscase* voor Het Groene Net Zuid en onderliggende afspraken met Chemelot/SABIC over warmtelevering. Vanwege de geheimhouding kunnen we hier slechts op hoofdlijnen over rapporteren en geen uitgebreide bevindingen over weergeven. Daarmee kwam de focus van ons onderzoek met name te liggen op de financiële historie, de bestuurlijke tijdlijn en de governance. De *businesscase* voor HGN Zuid hebben wij bovendien laat in het onderzoeksproces ontvangen (21 september). Om deze redenen is de beoordeling van deze *businesscase* door ons globaal gedaan. We kunnen vaststellen dat de informatie op hoofdlijnen niet strijdig is met andere informatie uit ons onderzoek en de interviews. Wij adviseren een onafhankelijke second-opinion op deze *businesscase* uit te laten voeren om de validiteit vast te stellen. Voor de hand liggend is om hiervoor een expert in de energiemarkt (specifiek warmtenetten) te vragen.

Met deze kanttekeningen is ons beeld dat er voor het zuidelijke deel van het Groene Net een goede basis lijkt te liggen om te komen tot succesvolle ontwikkeling. Vanaf de Chemelot-locatie is ruim voldoende warmte beschikbaar en onder solide contractuele voorwaarden. Daarmee kan Het Groene Net een belangrijke bijdrage leveren aan de transitiedoelstellingen op het gebied van energie en reductie van CO_2-uitstoot. Met het ontwikkelen van 'Zuid' kan het beheer en de exploitatie van 'Noord' ook beter vormgegeven worden, bijvoorbeeld door schaalvoordelen en leveringszekerheid. 'Noord' en 'Zuid' zijn complementair. We zien in onze bevindingen en conclusies ten aanzien van de wijze waarop 'Noord' is ontwikkeld dan ook niet op voorhand een reden om niet verder te gaan met de ontwikkeling van 'Zuid'. In het eindbeeld van het volledige Groene Net gaat het om een belangrijk en publiek waardevol project.

Wel adviseren wij, op basis van bevindingen en conclusies, aan de gemeenteraad en het college van B&W van Sittard-Geleen om, in samenwerking met andere gemeenten (Stein en Beek) en de provincie, het Limburgs Energiefonds en de andere samenwerkingspartners, eerst invulling te geven aan de noodzakelijke randvoorwaarden voor de ontwikkeling van Het Groene Net Zuid. Minimaal gaat het om de volgende randvoorwaarden.

2.1 Zorg voor strategische samenhang in de ontwikkeling van Het Groene Net

2.1.1 Ontwikkel een strategisch kader waar binnen de ontwikkelingen plaatsvinden

Ontwikkelingen binnen Het Groene Net moeten passen binnen een gemeentelijke en regionale visie op warmtevoorziening, energietransitie, aardgasvrije wijken en CO_2-reductie. Hierbij moet de overheid in beginsel een meer terughoudende rol nemen, vooral gericht op kaderstelling en regelgeving. Commerciële exploitatie en commerciële risico's horen thuis bij partijen die deze het beste kunnen managen. Alleen bij aantoonbaar marktfalen kan, liefst tijdelijk, een grotere rol van de overheid overwogen worden. Warmtelevering via Het Groene Net is daarbij één van de alternatieven, maar zeker niet het enige alternatief. Een gemeentelijke en/of regionale visie moet kaderstellend zijn voor de ontwikkeling van het net en voor de vraag welke delen wel of niet in ontwikkeling gaan. Per investeringsvraag zouden tenminste de volgende criteria gehanteerd moeten worden:

- De investering past binnen de gemeentelijke en regionale visie op warmtevoorziening, energietransitie, aardgasvrije wijken en CO_2-reductie.
- De rol van de overheid is duidelijk en er is een afgewogen risicoverdeling tussen overheid en private partners.
- Warmtevoorziening via een warmtenet is voor dit gebied/deelproject/doelgroep op korte, middellange en lange termijn het beste alternatief, gemeten naar investeringskosten en kosten voor eindgebruikers (*total cost of ownership*).
- Het publieke belang is in de investering voldoende geborgd (acceptabele prijszetting voor particulieren, voldoen aan wet- en regelgeving, etc.).

- Zowel aan de aanbodzijde als aan de vraagzijde is voldoende zekerheid om tot een goede exploitatie te komen.
- Aan de investering ligt een door onafhankelijke deskundigen opgestelde *businesscase* ten grondslag, die tenminste uitsluitsel geeft over de investeringskosten, toekomstige baten en *cashflow*, technische haalbaarheid, contractuele zekerheden en risico's.
- De investering voldoet aan de minimale rendementseisen die de aandeelhouders stellen.
- Er is voldoende zekerheid over financiering en financiering kan binnen Het Groene Net (Zuid) B.V. plaatsvinden.

2.1.2 Zorg voor samenhang in de ontwikkeling

Uit gesprekken en schriftelijke bronnen begrijpen wij dat het de bedoeling is om de ontwikkeling van HGN Zuid in een aparte bv/juridische entiteit plaats te laten vinden. Deze keuze is te rechtvaardigen vanuit de gedachte dat ook nieuwe aandeelhouders zullen toetreden voor de ontwikkeling van HGN Zuid. De oorspronkelijk gesloten Samenwerkingsovereenkomst bevat de kaders voor deze ontwikkeling. Gezien de samenhang van Noord en Zuid (zie inleidende passage onder 2.1) geven wij wel aandachtspunten mee.

- Noord en Zuid moeten technisch en operationeel verbonden blijven aan elkaar, dat betekent een fysieke koppeling zodat de bronnen als back-up voor elkaar kunnen functioneren en een optimale exploitatie van de diverse delen van het net mogelijk is.
- Goede afspraken over de inbreng van geactiveerde ontwikkelingskosten op de balans van de gemeente Sittard-Geleen en HGNO B.V. Deze kosten zijn feitelijk door Sittard-Geleen voorgefinancierd en moeten 1-op-1 in HGN Zuid ingebracht worden. Op basis van onze bevindingen adviseren wij met een vierogenprincipe de waarde van de geactiveerde ontwikkelingskosten en de vergoeding die daarvoor ontvangen wordt, te controleren op volledigheid.
- De operatie van het Groene Net, zowel Noord als Zuid, vindt feitelijk plaats door Ennatuurlijk B.V. Door middel van dienstverleningsovereenkomsten ontvangt Ennatuurlijk B.V. hiervoor een vergoeding. Transparantie en redelijkheid in de vergoeding moet het uitgangspunt zijn bij de vaststelling van de overeenkomsten, inclusief het gewenste niveau van dienstverlening. De kaders hiervoor, inclusief procesafspraken, kunnen worden vastgelegd in de statuten van de bv en/of de aandeelhoudersovereenkomst.
- Maak ook afspraken over de projectleiding van investeringen. Het ligt voor de hand dit bij Ennatuurlijk B.V. te leggen, waarbij andere aandeelhouders in staat moeten zijn hier toezicht op te houden, bijvoorbeeld in de vorm van een gezamenlijke stuurgroep.

2.2 Verbeter van de sturing en governance

2.2.1 Benoem Het Groene Net tot groot project

Op 30 januari 2020 heeft de gemeenteraad de 'Regeling grote projecten gemeente Sittard-Geleen' vastgesteld. Verdere ontwikkeling van Het Groene Net is een project dat op meerdere criteria voldoet aan deze regeling. Wij adviseren de gemeenteraad de verdere ontwikkeling van Het Groene Net, conform de regeling, tot groot project te benoemen. Alle onderdelen die te maken hebben met Het Groene Net moeten in de scope van het project zitten, tenminste (maar niet uitputtend) de volgende onderdelen:

- ontwikkeling van onderdelen in Het Groene Net Zuid;
- relaties met andere overheden (collega-gemeenten, provincie, Rijksoverheid);
- relaties met andere publieke partners (LEF, woningcorporatie, Enexis);
- relaties met particuliere partijen (Ennatuurlijk B.V., Chemelot, BES);

- opdrachtgeversrol vanuit de gemeente aan MSW B.V., HGN B.V., HGNO B.V. en nieuw op te richten vennootschappen;
- beheer van de vorderingen van de gemeenten op derden die betrekking hebben op Het Groene Net;
- afwikkeling van juridische geschillen met derden die betrekking hebben op Het Groene Net.

De integrale bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het project adviseren we bij één wethouder te beleggen.

De eigenaarsrol met betrekking tot Mijnstreekwarmte B.V. ligt op dit moment bij de portefeuillehouder deelnemingen. Wij adviseren dit zo te handhaven. Hiermee is een duidelijke scheiding tussen aandeelhoudersbelang en opdrachtgeversbelang gewaarborgd.

2.2.2 Verbeter de informatievoorziening aan de gemeenteraad

De regeling Grote Projecten biedt een aantal waarborgen over de informatievoorziening aan de gemeenteraad. De beschrijving in de regeling is uitvoerig en compleet en is voldoende voor de gemeenteraad om de kaderstellende en controlerende rol uit te voeren. In de regeling is sprake van een startdocument voor nieuwe projecten. Het Groene Net is een reeds lopend project en kent dus nog geen startdocument in de zin van de regeling. Wij adviseren echter alsnog een conceptstartdocument aan de gemeenteraad voor te leggen, waarbij expliciet om een raadsbesluit gevraagd wordt over tenminste de gewenste informatievoorziening (onderwerpen, periode). Hiermee bepaalt de gemeenteraad feitelijk het nieuwe startpunt van het project en zijn alle gemeenteraadsleden op de hoogte van de achtergronden, financiële en maatschappelijke aspecten en risico's van het project. We adviseren om over Het Groene Net een themabijeenkomst voor de gemeenteraad te organiseren, waarbij het startdocument in concept beschikbaar is.

In maart 2022 zijn de volgende gemeenteraadsverkiezingen. De ervaring leert dat er na de verkiezingen wisselingen in de samenstelling van de gemeenteraad optreden en binnen fracties wisselingen van woordvoerderschappen. Wij adviseren om in het eerste jaar na de gemeenteraadsverkiezingen weer een themasessie voor de gemeenteraad te houden, waarbij het startdocument en de tussentijdse rapportage centraal staat. Nieuwe gemeenteraadsleden en/of nieuwe woordvoerders zijn dan goed geïnformeerd over het project en de ins en outs.

Op enkele documenten rust op dit moment nog geheimhouding. Op het eerste gezicht lijkt deze geheimhouding niet meer noodzakelijk voor het doel waarvoor deze is opgelegd. Aanbestedingen zijn bijvoorbeeld al afgerond. Ons advies is om van alle documenten waarop geheimhouding rust na te gaan of deze opgeheven kan worden. En hierover een voorstel voor te leggen ter besluitvorming door het college van B&W voor zover de geheimhouding door het college van B&W is opgelegd, en door de gemeenteraad voor zover de geheimhouding door de gemeenteraad is bekrachtigd of opgelegd.

2.2.3 Zorg voor een betere interne governance

Naast verbeteringen in de bestuurlijke governance, zijn ook verbeteringen wenselijk in de interne governance. Bij het benoemen van Het Groene Net tot groot project is het ook passend een interne projectstructuur in te richten waarbij verantwoordelijkheden, bevoegdheden, functiescheidingen, vierogenprincipes en administratieve vastlegging zwaarder en scherper zijn ingericht dan bij reguliere projecten. Voor het project Groene Net adviseren wij het volgende:

- Organiseer een duidelijke lijn van bestuurlijk opdrachtgever naar ambtelijk opdrachtgever, ambtelijk opdrachtnemer en projectleider. De portefeuillehouder van het project is bestuurlijk opdrachtgever. Een lid van de directie is ambtelijk opdrachtgever. Het opdrachtnemerschap kan worden belegd bij één van de teammanagers, nu is dat de teammanager beleid. De opdrachtnemer kan een projectleider aanwijzen die de dagelijkse uitvoering tot haar/zijn verantwoordelijkheid heeft. De bestuurlijke en ambtelijke opdrachtgever hebben minimaal eens per maand overleg met de ambtelijk opdrachtnemer op basis van rapportages en

fasedocumenten. Zo is een ieder in positie om zijn rol te vervullen. De rol van de directie is hiermee ook formeel vastgelegd en beter zichtbaar.

- Onder aansturing van de projectleider is een projectteam actief waarin alle disciplines vertegenwoordigd zijn, zowel de technische, juridische, economische als financieel-administratieve kennis. Hiermee is een betere integraliteit van het project gewaarborgd. Wij adviseren een jurist en een vertegenwoordiger van de afdeling financiën toe te voegen aan het team, zodat zij al in eerste aanleg betrokken zijn en mee kunnen denken over risico's en beheersmaatregelen.
- Vanuit een onafhankelijke rol beoordeelt de eenheid concerncontrol de fasedocumenten en de rapportages die naar de gemeenteraad gaan. De eenheid doet dat vanuit een positie buiten het proces. Hiervoor zijn formele en materiële waarborgen noodzakelijk. Formeel moet concerncontrol gevraagd en ongevraagd toegang krijgen tot alle documenten (openbaar en geheim) en een onafhankelijk advies mogen uitbrengen. Materieel moet er ook voldoende tijd en gelegenheid zijn om stukken kwalitatief te beoordelen. Dat lukt niet als belangrijke stukken te elfder ure naar het college gaan. Concerncontrol moet, gezien het risicoprofiel, tijd en ruimte reserveren in de werkprogramma's om dit project actief te volgen.
- Wij adviseren om de advisering over de eigenaarsrol/aandeelhouderschap buiten het project te organiseren. Het meest voor de hand liggend is dit te beleggen bij bijvoorbeeld de teammanager financiën. Hiermee worden de gemeentelijke belangen als opdrachtgever en de belangen als aandeelhouder goed van elkaar onderscheiden. Deze ambtelijke scheiding tussen de opdrachtgeversrol en eigenaarsrol is in feite het spiegelbeeld van de bestuurlijke scheiding en is vrij gebruikelijk binnen de Nederlandse publieke sector. Zowel op landelijk niveau als op decentraal niveau.

2.2.4 Heroverweeg posities in stuurgroep(en), raden van commissarissen en bestuurders

- Op dit moment heeft MSW B.V. een raad van commissarissen waarvan één wethouder van de gemeente Sittard-Geleen lid is (portefeuillehouder duurzaamheid). De bedoeling is dat, als andere gemeenten toetreden als aandeelhouder, ook wethouders van andere gemeenten toetreden tot de RvC van MSW B.V. We hebben eerder uiteengezet spanning te zien tussen de rol van wethouder en de rol van lid van een RvC van een privaatrechtelijke bv. Gezien de beperkte activiteit van MSW B.V. zelf is een RvC ook niet direct noodzakelijk. De kaderstellende rol van opdrachtgever komt naar ons idee beter tot zijn recht in een gezamenlijke stuurgroep, waarin de bestuurlijke partners onderling afstemmen en gezamenlijk opdracht geven tot verdere ontwikkeling. Hiermee wordt ook vermeden dat publieke belangen en bedrijfsbelangen door elkaar gaan lopen. Wij adviseren de RvC van MSW B.V. op te heffen en de portefeuillehouder duurzaamheid als bestuurlijk opdrachtgever lid te laten blijven van de stuurgroep Het Groene Net. De stuurgroep geeft namens de publieke partners opdracht aan Het Groene Net (Zuid) B.V. tot verdere ontwikkelingen op basis van eerder geformuleerde criteria.
- De gemeentelijke aandeelhoudersbelangen kunnen door de portefeuillehouder deelnemingen behartigd worden in de AvA.
- Hiermee ontstaat een duidelijker scheiding tussen projectbelang en bedrijfsbelang.
- HGN B.V. heeft na verwatering geen RvC meer, wij adviseren dit ook te handhaven. De RvC van HGNO B.V. heeft wat ons betreft ook geen toegevoegde waarde meer op dit moment. HGNO B.V. werkt in opdracht van de stuurgroep *businesscases* uit, de rol van de gemeente is daarmee voldoende gewaarborgd.
- Voor een nieuw op te richten bv voor HGN Zuid moet een nieuwe afweging gemaakt worden over nut, noodzaak en invulling van een RvC. Indien er een meerwaarde wordt gezien voor een RvC, adviseren wij deze uit externe leden te laten bestaan en niet uit wethouders. Borging van het publieke opdrachtgeverschap loopt via de stuurgroep.
- Op dit moment zijn er dubbelrollen in de structuur. De bestuurder MSW B.V. is ook voorzitter van de stuurgroep en de gemeentelijke projectleider is ook directeur van HGNO B.V. Wij adviseren deze dubbelrollen te beëindigen.

2.3 Waarborg permanente aandacht voor een juistheid van financiële waarderingen

2.3.1 Waardeer de aandelen Mijn Streekwarmte B.V. op historische verkrijgingsprijs verminderd met gerealiseerde verliezen

In afstemming met de accountant van de gemeente Sittard-Geleen hanteren wij als lijn dat de aandelen MSW B.V. op historische kostprijs gewaardeerd moeten worden op de balans. Hierop moeten afschrijvingen en verliezen in mindering gebracht worden. Deze beoordeling dient jaarlijks bij het opstellen van de jaarrekening plaats te vinden.

Op dit moment hoeft er geen extra afwaardering van de aandelen plaats te vinden.

2.3.2 Neem vorderingen en de waarde van de aandelen MSW B.V. mee in de risicoanalyse en weerstandsvermogen

De gemeente heeft nog vorderingen op de balans staan naar andere gemeenten, de provincie en een aannemer. Deze staan bruto op de balans en er zijn gedeeltelijk voorzieningen getroffen om het mogelijke risico op oninbaarheid af te dekken. Zolang deze vorderingen nog niet zijn afgehandeld, adviseren wij jaarlijks de hoogte vast te stellen en het risico op oninbaarheid te evalueren.

De aandelen MSW B.V. staan voor de historische verkrijgingsprijs verminderd met afschrijvingen en verliezen op de balans. Wij adviseren jaarlijks het risico op toekomstige waardedalingen te evalueren en de uitkomst hiervan mee te wegen in de gemeentebrede analyse van risico's en de bepaling van het weerstandsvermogen. Het Groene Net in de huidige opzet en met de onderdelen die op dit moment in bedrijf zijn, is vanuit de exploitatie bezien in stabiel vaarwater. Met de huidige financiering, volledig met eigen vermogen van de gemeente Sittard-Geleen en van Ennatuurlijk B.V., en de exploitatie is er op dit moment geen aanleiding om in de nabije toekomst verliezen te verwachten en risico's op toekomstige verliezen in het weerstandsvermogen mee te wegen. Nieuwe investeringen, veranderingen in de klantportefeuille, nieuwe financiering of andere ontwikkelingen kunnen dit beeld veranderen. Gezien de toekomstige ontwikkeling van Het Groene Net naar andere delen van de gemeente of over de gemeentegrens heen, adviseren wij het risico jaarlijks inhoudelijk te beoordelen.



Het Historische Perspectief

Hoofdstuk 3

Berenschot

3. Het historische perspectief

Onderzoeksvragen
Geef een chronologisch overzicht van de besluitvorming door college en raad vanaf de oprichting van Het Groene Net tot op heden
Wat waren de oorspronkelijke doelen uit 2012, zijn die tussentijds bijgesteld en hoe zijn deze doelen gerealiseerd? Hoe is de raad over de realisatie van deze doelen geïnformeerd? Is het realiseren van deze doelen op een doelmatige manier tot stand gekomen?

3.1 Chronologisch overzicht

In deze paragraaf beschrijven we op hoofdlijn de belangrijkste besluiten die genomen zijn in het dossier Het Groene Net. Een gedetailleerd overzicht van alle besluiten is opgenomen in bijlage 1 Tijdlijn.

In het verloop van het dossier zijn een aantal perioden te onderscheiden.

3.1.1 Pioniersfase (1 juli 2009 tot 5 februari 2013)

De pioniersfase loopt vanaf het moment van het aangaan van de intentieovereenkomst met de gemeenten Beek, Stein, provincie Limburg, Chemelot, BES, ZoWonen en Cofely in juli 2009 tot aan het moment van het oprichten van Het Groene Net B.V. in mei 2015.

In deze periode zijn de belangrijkste besluiten:

Aangaan intentieovereenkomst, college van B&W 21 juli 2009

Vaststellen *basecase*, college van B&W 9 februari 2010

Vaststelling *businesscase* en aanbestedingsstrategie, college van B&W 14 december 2012

De *businesscase*, opgesteld door het KernTeam Het Groene Net, is de verdere uitwerking van de *basecase* zoals in februari 2010 vastgesteld is. De conclusies van de *businesscase* zijn:

- Totale investeringskosten voor Het Groene Net bedragen € 82,1 miljoen, inclusief een percentage onvoorzien van 20%. De investeringsraming in de *basecase* bedroeg € 105 miljoen. Op basis van nadere analyse en het aanpassen van uitgangspunten is deze investeringsraming verlaagd.
  De investering heeft naar verwachting een positief rendement van 6,2% op basis van de aannames in de *businesscase*. De *cashflow* is na enige jaren positief. Het is niet verstandig de eerste drie jaren dividend uit te keren. Het is verstandig pas na 10 jaar te starten met aflossingen om meer ruimte te creëren in de case.
- De overheid heeft een rol omdat de markt niet zelfstandig zal voorzien in schone energiebronnen voor verwarming van huizen, kantoren, etc. In vergelijking met andere alternatieven voor verwarming op gas is de conclusie van de *businesscase* dat HGN de meest doelmatige oplossing is.
- De meest passende organisatievorm is een Publiek Private Samenwerking (PPS) met een ‘exploitant’.
- Gelijktijdig met het vaststellen van de *businesscase* stemt het college in met zekerheidsstelling op de levering van de warmte-koude voor een aantal projecten.

Voorlopige gunning Privaat Partnerschap aan BAM, college van B&W 11 december 2012

De gemeente Sittard-Geleen heeft een aanbesteding gedaan van het publiek-privaat partnerschap in HGN. Hierop hebben drie partijen ingeschreven. Alle drie de inschrijvingen bleken niet conform het bestek. Hierop is juridisch advies ingewonnen bij advocatenkantoor Banning en is besloten over te gaan tot een onderhandelingsprocedure. Uit deze procedure is BAM als beste inschrijver naar voren gekomen. Op 11 december 2012 besluit het college van B&W tot voorlopige gunning aan BAM. Het is de bedoeling om met BAM te komen tot een *businessplan*. Dit vormt dan de basis voor het definitief aangaan van de overeenkomst en het oprichten van Het Groene Net.

Het college van B&W legt de gemeenteraad een raadsvoorstel voor. De gemeenteraad wordt in de gelegenheid gesteld wensen en bedenkingen te uiten over het voornemen tot gunning aan de BAM, het proces en de uitgangspunten, om te komen tot oprichting van Het Groene Net en de participatie van de gemeente hierin.

Wensen en bedenkingen gemeenteraad 5 februari 2013

Op 5 februari 2013 wordt in de gemeenteraad gedebatteerd over oprichting van Het Groene Net en het voorstel van het college van B&W. De raad besluit unaniem geen wensen en bedenkingen in te dienen. Eén fractie, de VVD, geeft een stemverklaring waarin vraagtekens worden gezet bij de uitvoerbaarheid. De gemeenteraad neemt twee moties aan. In de eerste motie wordt het college van B&W verzocht om nadere informatie te verstrekken over duurzaamheidsaspecten, een *due diligence* onderzoek uit te voeren en voldoende sturings- en controlemogelijkheden voor de gemeente te waarborgen. In de tweede motie wordt verzocht inzichtelijk te maken wat het prijsvoordeel voor kleingebruikers zal zijn, hoe dit structureel gewaarborgd is en duidelijke informatie over duurzaamheidsaspecten en klimaatdoelstellingen beschikbaar te maken voor met name consumenten.

Vaststellen *businessplan*, college van B&W 8 oktober 2013

Het college neemt kennis van het *businessplan* en geleidt deze door naar de raadscommissie voor bespreking. Het *businessplan* is een verdere uitwerking van de eerdere *businesscase* en geeft een gedetailleerd overzicht van de wijze waarop Het Groene Net gerealiseerd gaat worden. In het *businessplan* wordt verder ingegaan op de verwachte risico's, productie en afname, financiering, verwachte inkomsten en uitgaven en rendement. Op 31 oktober 2013 is een presentatie over het *businessplan* verzorgd voor gemeenteraadsleden.

Besluit tot beëindigen van samenwerking met BAM, college van B&W 24 juni 2014

In de periode na vaststellen van het *businessplan* is met de geselecteerde partner, BAM, gewerkt aan de uitvoering van het *businessplan*. In die periode is gebleken dat BAM en de publieke partners in Het Groene Net (de drie gemeenten) verschillende beelden hadden bij de samenwerking. Geconstateerd werd dat BAM niet (langer) bereid was met de overheden binnen de kaders en uitgangspunten van de aanbestedingsprocedure, het onderhandelingsresultaat en de geldende raadskaders een samenwerkingsovereenkomst aan te gaan, gericht op de oprichting en de gezamenlijke exploitatie van warmtebedrijf Het Groene Net. In onderling overleg wordt de voorlopige gunning aan BAM teruggetrokken. Met BAM wordt overeen te komen dat BAM een deel van de out-of-pocket voorbereidingskosten ad € 78.000,- voor zijn rekening neemt. Ook wordt over en weer afgesproken geen claims in te dienen en dat BAM een aantal voorloopprojecten afrondt en overdraagt.

Intentieovereenkomst met Ennatuurlijk B.V., college van B&W 23 september 2014

Na het afscheid van BAM zijn gesprekken gevoerd met Ennatuurlijk B.V., de rechtsopvolger van Essent Local Energy Solutions (ELES). Aandeelhouders van Ennatuurlijk B.V. zijn PGGM en Veolia. ELES was als tweede uit de aanbestedingsprocedure naar voren gekomen. Om die reden is Ennatuurlijk gevraagd alsnog tot samenwerking te komen. Op basis van de gesprekken wordt de intentie uitgesproken om met de volgende uitgangspunten te komen tot een gezamenlijk bedrijfsplan:

- het warmtebedrijf zal risicoarm worden gerealiseerd en geëxploiteerd, waarbij aanbod en vraag steeds zo optimaal mogelijk op elkaar worden afgestemd;
- ennatuurlijk zal minimaal gelijkwaardig aan de overheden risicodragend participeren in het warmtebedrijf;
- ennatuurlijk zal minimaal gelijkwaardig aan de overheden de exploitatierisico's van het warmtebedrijf (o.a. volumerisico productie en afname) dragen;
- de eerder gemaakte afspraken met BES, USG en ZOWonen worden geëerbiedigd;
- partijen dragen ieder hun eigen voorbereidingskosten. *Out-of-pocketkosten* voor gezamenlijke projectproducten worden gedeeld.

Extra krediet voor realisatie installaties in De Ligne, college van B&W 7 april 2015

Op 12 november 2014 heeft de raad een voorbereidingskrediet van € 2,1 miljoen beschikbaar gesteld voor aanleg van koude-warmteinstallaties in De Ligne. Met de projectontwikkelaar ontstaat een geschil over de vraag wie voor de aanleg van inpandige delen van de installaties verantwoordelijk is. Om verdere voortgang niet te belemmeren en om zeker te stellen dat aan leveringsverplichtingen voldaan kan worden, wordt met de projectontwikkelaar overeengekomen dat de gemeente de meerkosten zal voorfinancieren en dat in een later stadium overeenstemming bereikt zal worden over de afwikkeling van het geschil. De raad stemt met het vaststellen van de 1e programmarapportage 2015 in met het verstrekken van dit extra krediet. In het collegevoorstel is opgenomen dat de kosten van De Ligne (de oorspronkelijke € 2,1 miljoen en het aanvullende krediet van € 0,5 miljoen, indien geen overeenstemming wordt bereikt met de projectontwikkelaar) zullen worden ingebracht in Het Groene Net.

3.1.2 Oprichtingsfase (28 april 2015 – 12 juli 2016)

De tweede fase loopt vanaf het moment van oprichting van Het Groene Net tot aan de financial close op 12 juli 2016. Dat is het moment dat het College feitelijk positief beslist op de investeringsvoorstellen en aandelenkapitaal stort in Het Groene Net B.V., via Mijn Streekwarmte B.V.

Oprichting Het Groene Net B.V., college van B&W 12 mei 2015

Het college besluit in te stemmen met de oprichting van Het Groene Net B.V. en Het Groene Net Ontwikkeling B.V. op basis van een gezamenlijk met Ennatuurlijk opgesteld bedrijfsplan. De aandeelhouders van Ennatuurlijk (PGGM, Veolia) voeren nog een onderzoek uit naar de investeringsbeslissing, Grontmij onderzoekt de uitgangspunten van de *businesscase* en het Limburgs Energie Fonds (LEF) beoordeelt het bedrijfsplan en de *businesscase*. Deze drie onderzoeken tezamen vormen de validatie van de financiële, economische technische haalbaarheid. Het voorstel is getoetst aan de kaders die de raad heeft meegegeven. Uitkomst van deze toets is dat het bedrijfsplan op één onderdeel na voldoet aan de raadskaders. Alleen het ontwikkelen van een extra prikkel door het aanbieden van PV-esco (hierbij biedt een energiemaatschappij particulieren de mogelijkheid zonnepanelen te leasen of huren door financiering en levering ervan) is niet gerealiseerd. Het college besluit tot het aangaan van een aandeelhoudersovereenkomst en neemt kennis van de conceptstatuten. Het college vraagt met een raadsvoorstel om een krediet van € 2,5 miljoen om te kunnen investeren in HGN B.V. en HGNO B.V. door het storten van aandelenkapitaal. De uitkomsten van de validatieprocedure zijn voorwaardelijk voor het beschikbaar stellen van het krediet. De raad zal hier later over geïnformeerd worden. De raad stemt op 11 juni 2015 unaniem en zonder discussie in met het voorstel van het college. De raad is apart geïnformeerd via een themasessie.

Personele invulling, college van B&W 30 juni 2015

Het college van B&W besluit op 30 juni 2015 over de personele invulling van de posities binnen de drie vennootschappen.

	Aandeelhoudersvergadering	RvC	Bestuurder
Mijn Streekwarmte B.V. (MSW)	Wethouder middelen qualitate qua (q.q.)	Wordt niet ingevuld zolang Sittard-Geleen enig aandeelhouder is	Wethouder duurzaamheid q.q.
Het Groene Net B.V.	Wethouder middelen q.q., gemachtigd door de bestuurder MSW (=wethouder duurzaamheid) Commercieel directeur Ennatuurlijk B.V.	Wethouder Duurzaamheid q.q. Algemeen directeur Ennatuurlijk B.V.	Directeur operaties Ennatuurlijk b.v.
Het Groene Net Ontwikkel B.V.	Wethouder middelen q.q., gemachtigd door de bestuurder MSW (=wethouder duurzaamheid) Commercieel directeur Ennatuurlijk B.V.	Wethouder Duurzaamheid q.q. Algemeen directeur Ennatuurlijk B.V.	Beleidsmedewerker duurzaamheid gemeente Sittard-Geleen

Op de beoordeling van deze invulling komen we in hoofdstuk 4 nader terug.

Reactie op procesadvies Berenschot, college van B&W 19 april 2016

Het college geeft een reactie op het procesadvies dat Berenschot in opdracht van de provincie Limburg heeft opgesteld. De provincie voerde dit onderzoek uit als second opinion op de toenmalige stand van zaken van het project en wilde advies over mogelijke verbeteringen. Reden was dat de provincie in het kader van een subsidievraag aan (destijds) het ministerie van EZ een belangrijke regierol zou krijgen. De onderzoeksvragen waren:

1. Wat is de huidige status van het project, zowel technisch als organisatorisch?
2. Wat is de waarde van de huidige projectproducten voor de realisatie van het grote Groene Net: is dit een goede basis en ontbreken er wellicht elementen?
3. Beschrijving van een proces(verloop), met aandachtspunten voor met name de provincie, wil zij haar regierol kunnen nemen ook richting ministerie van EZ?
4. Wat is een goede organisatiestructuur en rolverdeling tussen betrokken partijen?
5. Wat is de indicatie van de voorbereidingstijd en – kosten om te komen tot het grote Groene Net?

Het advies ondersteunt de koers om eerst kraal 1 te ontwikkelen. Het advies richtte zich verder meer op de kralen 2 tot en met 7, waarbij risico's benoemd zijn en behoedzaamheid geadviseerd is in het verder aangaan van verplichting aan de vraagkant, zonder eerst de aanbodkant goed afgedekt te hebben.

Financial Close en investeringsbeslissing FID van HGN, college van B&W 12 juli 2016

Om de feitelijke investeringsbeslissing in Het Groene Net te nemen, heeft het college een aantal stappen gezet. Dit wordt de Financial Close genoemd. Onderdeel van deze stappen waren drie validaties. De eerste validatie zou bestaan uit een onderzoek door de Grontmij naar de haalbaarheid van het *businessplan*. Daarvoor in de plaats is het *procesadvies* van Berenschot gekomen (zie 19 april 2016). De tweede validatie is het onderzoek dat de aandeelhouders van Ennatuurlijk (Veolia en PGGM) hebben uitgevoerd in de vorm van Rules of Engagement. In dit document worden juridische en technische voorwaarden benoemd en er is een risiconalayse gemaakt. De uitkomsten zijn, dat er geen belemmeringen zijn voor de investering vanuit de aandeelhouders van Ennatuurlijk. Het derde onderzoek zou worden uitgevoerd door het Limburgs Energie Fonds. Omdat er voor fase 1, kraal 1 geen extern vermogen aangetrokken gaat worden, is dit onderzoek niet uitgevoerd. Verder is het voorstel

voorzien van een juridisch advies van Banning Advocaten op het punt van staatssteun. Banning Advocaten concludeert:

> *'In de context van het Europese staatssteunrecht achten wij voorshands verdedigbaar dat er ofwel geen sprake is van staatssteun, ofwel dat daarvan wel sprake is, maar dat deze onder één van de Europese uitzonderingen valt, zodat er geen aanmeldingsplicht bestaat. In beide gevallen maken Het Groene Net B.V. en haar aandeelhouders geen inbreuk op het Europese staatssteunrecht.'*

Als bijlagen bij het collegevoorstel zijn verder, onder geheimhouding op basis van art. 55 lid 1 GW een *businesscase* en investeringsraming voor fase 1 van kraal 1 opgenomen. Op basis van de validaties kunnen investeringen gepleegd gaan worden in fase 1 van kraal 1. Fase 1, kraal 1 beslaat het gebied Eisenhowerstraat, Tunnelstraat, Elisabeth van Barstraat, Walramstraat en Rijksweg, gelegen in Sittard-West.

De netto-investeringen voor deze fase zijn in totaal geraamd op € 3.970.084,-. Van dit bedrag draagt de gemeente Sittard-Geleen 50%, ofwel € 1.985.042,-, bij in de vorm van een aandelenstorting. In totaal is € 2,5 miljoen beschikbaar voor aandelenkapitaal. Het restant, € 514.958,- dient als storting van eigen vermogen voor de fase 2 van kraal 1 en de restende (deel)kralen.

In het collegevoorstel wordt verder gesteld dat er een rendement wordt verwacht van 4%, zijnde € 80.000,- per jaar. Afgesproken is dat partijen vanuit het rendement drie jaar lang € 58.000,- bijdragen aan de ontwikkelkosten. Het verwachte dividend wordt daarmee € 22.000,- voor de eerste drie jaar, oorspronkelijk was rekening gehouden met € 0,- over de eerste drie jaar.

Tot slot wordt gemeld dat de voorloopprojecten De Spil, Spoorkolonie en De Ligne voor 31 december 2016 zullen worden overgedragen aan HGN, na aftrek van de ontvangen subsidies en aansluitbijdragen. Hoe en onder welke voorwaarden deze overdracht vanuit HGN gedekt moet worden, is niet vermeld.

3.1.3 Uitvoeringsfase (12 juli 2016 – 8 juli 2020)

Doorontwikkeling HGN Zuid, college van B&W, 27 februari 2018

Geconcludeerd wordt dat de realisatie van een groot Groene Net (Zuid en Noord) enkel mogelijk lijkt indien er een samenwerking tot stand wordt gebracht met de Provincie Limburg/LEF en Enexis vanwege de lagere rendementseisen die deze partijen hanteren. Betrokken partijen hebben aangegeven in te stemmen met een nadere uitwerking van een aanvullende organisatiestructuur waarin, naast de bestaande aandeelhouder Mijn Streekwarmte B.V. en Ennatuurlijk B.V., ook het LEF, Enexis en de provincie Limburg kunnen gaan deelnemen. Verder is met deze partijen overeenstemming bereikt over hun bijdrage in de kosten van dit ontwikkeltraject, zijnde € 3 miljoen. De nadere uitwerking van hetgeen tijdens het bestuurlijk overleg is overeengekomen, is vastgelegd in een ontwikkelovereenkomst. Het college heeft besloten deze overeenkomst te ondertekenen. Het finale voorstel inzake de nieuwe participatie op basis van de uitwerking van deze ontwikkelovereenkomst, zal in de 2e helft van 2018 ter goedkeuring worden voorgelegd aan de raad.

Het college besluit verder in te stemmen met de inbreng van € 515.000,- in Mijn Streekwarmte die weer doorgestort wordt in Het Groene Net Ontwikkel B.V.

Raad van commissarissen, 5 april 2018

Ennatuurlijk gaat niet akkoord met het investeringsvoorstel. Ennatuurlijk presenteert een alternatief voorstel: wijziging aandelenverhouding naar 5% gemeente Sittard-Geleen, 95% Ennatuurlijk. Van de vergadering van de RvC is geen verslag, maar wel een samenvattende conclusie in de presentatie zoals verzorgd voor het college van B&W op 10 april. De reden dat Ennatuurlijk niet met het investeringsvoorstel instemt, is dat het rendement te laag is (3,9%) en er een risico is op herfinanciering omdat het voorstel van LEF uitgaat van een looptijd van 5 jaar.

Ennatuurlijk presenteert een alternatief voorstel, waarbij de eerste fasen van HGN volledig met eigen vermogen gefinancierd zou worden. Ennatuurlijk zou in het voorstel 95% van het vermogen inbrengen (€ 19 miljoen), de gemeente Sittard-Geleen 5% (€ 1 miljoen). Dit leidt tot lagere kosten: geen rente voor externe financiers en ook de voorwaarden voor de DVO tussen HGN en Ennatuurlijk kunnen dan beter worden. Bij elkaar is de inschatting dat het rendement hiermee verbetert tot 5,9%.

Themasessie Het Groene Net, college van B&W, 10 april 2018

Presentatie aan het college van B&W. Melding van *cashflowproblemen* eind 2017. Voor zover wij hebben kunnen nagaan op de beschikbare bronnen, eerste maal dat hier formeel melding van wordt gemaakt. Oplossing van de *cashflowproblematiek* is dat vorderingen worden meegenomen in de financiering van fase 2 en 3a.

Beoogd was externe financiering aan te trekken voor de fasen 2 en 3a, hiervoor zijn onder meer gesprekken gevoerd met het Limburgs Energie Fonds (LEF). De voorwaarden waaronder het LEF wil financieren zijn niet acceptabel. De rente is te hoog en de looptijd te kort. De analyse is dat het financieringsaanbod ongunstig is, omdat het rendement op de *businesscase* te laag is (3,9%). Voorgesteld wordt de *businesscase* te laten *challengen* door bureau DBV op 'uitgangspunten en raadskaders'.

De vordering die de gemeente Sittard-Geleen heeft op Het Groene Net, in totaal € 756.000,-, worden ingezet om de volgende fase van HGN te financieren door de vordering niet te innen. Ennatuurlijk financiert ook een deel van de volgende fase van HGN, € 700.000,-.

Het alternatieve voorstel van Ennatuurlijk is bij het college bekend, maar uit de aan ons beschikbaar gestelde stukken wordt niet duidelijk wat er met dit alternatieve voorstel is gebeurd.

Instemmen met aangepaste afspraken met Ennatuurlijk B.V. over fase 2 en 3a, college van B&W 5 juni 2018

Het college besluit in te stemmen met de afspraken die met Ennatuurlijk B.V. gemaakt zijn over fase 2 en 3a en uitgewerkt in een document met afspraken, 'Afsprakendocument realisatie fase 2&3a HGN Noord d.d. 21 april jl.' Deze afspraken worden verder uitgewerkt in een financierings-, ontwikkel- en exploitatie-overeenkomst. Voor zover bekend wordt de raad hierover niet geïnformeerd. Op hoofdlijnen betreft het de volgende afspraken:

- Ennatuurlijk investeert ca. € 10 miljoen in uitbreiding van de infrastructuur in fase 2 en 3a en is bereid deze assets op een later moment aan HGN B.V. over te dragen onder nader te bepalen voorwaarden.
- In de periode 2019-2024 worden de assets aan HGN B.V. aangeboden tegen de netto contante waarde van verwachte toekomstige kasstromen. Ennatuurlijk B.V. mag in die periode de investeringen niet aan anderen aanbieden.
- De aandeelhoudersverhouding in HGN B.V. blijft conform de uitgangspunten van de SOK, te weten 50% Ennatuurlijk B.V. en 50% Mijnstreekwarmte B.V. Uitgangspunt is dat HGN B.V. de assets van Ennatuurlijk overneemt met vreemd vermogen. Indien desondanks extra eigen vermogen benodigd is, storten aandeelhouders dat bij. Mocht één van de aandeelhouders dat niet doen of willen, kan de andere een groter deel inbrengen waardoor de aandeelverhoudingen wijzigen.
- Ennatuurlijk betaalt de gemeente Sittard-Geleen uiterlijk op 1 september 2018 € 210.000,- voorbereidingskosten van fase 2 en 3a.
- HGN B.V. betaalt de voorbereidingskosten van fase 1 (€ 109.000,-) in vijf gelijke delen in de jaren 2017 tot en met 2021, waarbij de *businesscase* dit moet kunnen dragen en HGN B.V. voldoende *cashflow* ter beschikking heeft om de uitbetaling te doen.
- De aankoop van de assets gerelateerd aan de voorloopprojecten Thienbunder, Brandweer en Fitland (actuele waarde € 578.000,-) vindt door Ennatuurlijk B.V. plaats, als onderdeel van de transactie gekoppeld aan fase

2/3a met een leveringsdatum van 1 maart 2018. De betaling daarvan zal in 1 keer plaatsvinden en uiterlijk op 1 september 2018 aan de gemeente zijn voldaan.

- De openstaande vordering met betrekking tot de aankoop van de assets behorend bij De Ligne (actuele waarde € 602k), zal door HGN B.V. aan de gemeente Sittard-Geleen worden voldaan uit de kasstroom, conform de FID gelijkelijk verdeeld in een periode van maximaal 5 jaar vanaf 2017, waarbij de *businesscase* dit moet kunnen dragen en HGN B.V. voldoende *cashflow* ter beschikking heeft. De vorderingen van Ennatuurlijk op HGN B.V. zal conform de afspraken voor de uitbetaling van de voorloopkosten De Ligne aan Ennatuurlijk worden voldaan. Vorderingen van beide partijen op HGN B.V. zijn daarbij gelijkgesteld.

Borging continuïteit bestuurlijke rollen, college van B&W 4 september 2018

Na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2018 eindigt het wethouderschap van de heer R. Guyt. Als wethouder is hij q.q. benoemd tot statutair bestuurder van Mijn Streekwarmte B.V. en neemt deel in de stuurgroep Het Groene Net Zuid waarin diverse betrokken partijen (gemeenten, provincie, Enexis, etc.) gezamenlijk afstemmen over de ontwikkeling van Het Groene Net. Het college heeft op 27 februari 2018 besloten dat de de oud-wethouder de gemeente Sittard-Geleen zal vertegenwoordigen in deze stuurgroep. Gesteld wordt dat de provincie heeft aangegeven de oud-wethouder graag als voorzitter van de stuurgroep te willen hebben, ook na diens vertrek als wethouder.

Het college heeft op 8 maart 2018 verzocht om te onderzoeken hoe de bestuurlijke continuïteit in het geheel van Het Groene Net na de verkiezingen en collegevorming gewaarborgd kan worden. Het voorstel is om de bestuurdersrol van de oud-wethouder ook na zijn wethouderschap te continueren. Hiermee wordt afgeweken van de principes zoals vastgelegd in de kadernota verbonden partijen, waarin gesteld wordt dat vertegenwoordiging in verbonden partijen altijd door de burgemeester of één van de wethouders plaatsvindt. In de nota is echter ook een mogelijkheid opgenomen om van dit algemene principe af te wijken, mits dit beargumenteerd gebeurt.

De argumentatie die het College op 4 september hanteert is als volgt:

> *'Door het handhaven van de positie van de oud-wethouder als bestuurder van MijnStreekwarmte B.V. en commissaris bij het Groene Net B.V. en het Groene Net Ontwikkel B.V., alsmede de deelname van de oud-wethouder vanuit deze rol in de Stuurgroep HGN-Zuid is de (specialistische) bestuurlijke kennis van de oud-wethouder geborgd in Het Groene Net Zuid en Het Groene Net Noord.'*

Advocatenkantoor Banning heeft een advies geschreven over dit besluit. Geconstateerd wordt dat er geen juridische belemmeringen zijn bij de benoemingen. Wel wordt als aandachtspunt genoemd dat het voor de hand ligt het afwijkingsbesluit aan de gemeenteraad voor te leggen, omdat de gemeenteraad de kadernota heeft vastgesteld en daarmee de instantie lijkt om ook te besluiten over afwijking. Het college legt het besluit niet aan de raad voor. Er is niet gemotiveerd waarom het advies van Banning op dit punt niet wordt gevolgd.

Tijdens het fractievoorzittersoverleg van 13 september 2018 wordt mondeling toegelicht dat de oud-wethouder benoemd wordt tot bestuurder van MSW B.V. Er ontstaat discussie over de vergoeding in relatie tot de wachtgelduitkering. Het fractievoorzittersoverleg vraagt om uit te zoeken of de constructie juridisch in orde is en hoe de overdracht van kennis geborgd kan worden. Een juridisch advies is dan al sinds 4 september voorhanden, maar wordt niet gedeeld met de gemeenteraad. Op de vraag hoe kennis overgedragen kan worden, wordt later niet meer teruggekomen.

Investerings- en ontwikkelovereenkomst fase 2 en 3a, college van B&W 4 december 2018

De afspraken die met Ennatuurlijk zijn gemaakt in april 2018 worden formeel vastgelegd in een overeenkomst. Hierbij wijkt de overeenkomst op onderdelen af van de afspraken. Notariskantoor Ohmann heeft een analyse gemaakt van de verschillen:

1. Ennatuurlijk mag de te ontwikkelen assets bezwaren met zekerheden voor externe financiers. Gebleken is dat Ennatuurlijk de activa niet (volledig) met eigen middelen wil financieren. Wel moet een externe financiering overdracht naar HGN niet in de weg staan.
2. De prijs van overdacht van de activa was gesteld op de marktwaarde. Analoog aan de afspraken voor fase 1 wordt in de definitieve overeenkomst bepaald dat het of de marktwaarde of de boekwaarde is. De hoogste waarde geldt.
3. In de afspraken van april 2018 was gesteld dat het rendement minimaal 6% moest zijn voordat activa kunnen worden teruggekocht. Deze bepaling vervalt.
4. Indien de aandelenverhouding verandert en Ennatuurlijk een meerderheidszeggenschap zou verkrijgen, was bedongen dat de gemeente Sittard-Geleen een prioriteitsaandeel zou krijgen. Dit is nu vervangen door een blokkerende stem van Sittard-Geleen bij een aantal belangrijke besluiten.
5. In de overeenkomst wordt expliciet afgesproken dat als Mijn Streekwarmte de optie op terugkoop niet gebruikt, de klanten zullen worden overgedragen aan Ennatuurlijk.

Conclusie van het advies van Ohmann luidt:

'Kortom, op een vijftal punten wijkt de overeenkomst materieel af van de uitgangspunten uit het afsprakendocument. Ik meen dat voor deze afwijkingen goede gronden te noemen zijn.'

Financiële stand van zaken Het Groene Net, college van B&W 5 november 2019

Het college wordt geïnformeerd over de financiële stand van zaken bij Het Groene Net. De actuele stand van de vorderingen op derden van de gemeente Sittard-Geleen is einde 2019 € 3,1 miljoen. Ter afdekking van het risico van oninbaarheid is een verliesvoorziening gevormd van € 1,2 miljoen.

Gebleken is dat bij overdracht van fase 1 aan HGN ook de activa van De Ligne zijn overgedragen. Deze activa stonden echter voor een waarde € 2,6 miljoen op de balans van de gemeente Sittard-Geleen en moeten conform BBV-voorschriften worden afgewaardeerd. In het memo wordt verder geconcludeerd dat met overdracht van de klanten en activa de gemeente geen mogelijkheid heeft om direct inkomsten te genereren uit Het Groene Net. In de begroting vanaf 2020 was nog wel rekening gehouden met opbrengsten, deze worden structureel geschrapt.

Besluit tot aangaan van onderhandelingen tot verwatering van aandelen, college van B&W 31 maart 2020

Het Groene Net heeft eind 2019 een verzoek tot een kapitaalinjectie gedaan. Doordat geen kapitaal voor handen is, dreigt een acuut financieel probleem voor Het Groene Net waardoor betalingsverplichtingen niet meer voldaan kunnen worden. Het college besluit niet in te gaan op het verzoek om een extra kapitaalstorting en kiest voor een alternatieve route. Voorgesteld wordt met Ennatuurlijk en HGN B.V. gesprekken aan te gaan tot verwatering van de aandelen. Op 8 juli neemt de gemeenteraad het voorstel van het college van B&W over om te komen tot een herfinanciering van Het Groene Net B.V. en als gevolg daarvan het aandelenkapitaal te verwateren.

3.2 Doelstellingen

3.2.1 Geformuleerde doelstellingen

De doelstellingen uit 2012 zijn opgenomen in het *businessplan* dat in oktober 2013 is voorgelegd aan de raad. Deze doelstellingen waren:

- binnen 5 tot 10 jaar levering van 400 tot 450 TJ warmte;
- ontzorging van de gemeente;

- aandeelverhouding 50% / 50%;
- projectrendement van 5%;
- het behalen van rendement.

Na het verbreken van het contract met BAM wordt een nieuw contract aangegaan met Ennatuurlijk. Dit leidt tot oprichting van duurzaam warmtebedrijf Het Groene Net dat in juni 2015 aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. In het bedrijfsplan wordt voor een andere ontwikkelstrategie gekozen. Het netwerk wordt stap voor stap ontwikkeld, in de terminologie van Het Groene Net 'kralen' geheten. In het bedrijfsplan worden de kralen 2 tot en met 7 globaal beschreven. Kraal 1 wordt op hoofdlijnen verder uitgewerkt in een investeringsraming.

In het bedrijfsplan 2015 wordt gesproken van een ambitie van gemeenten (Sittard-Geleen, Stein en Beek) om op termijn jaarlijks meer dan 800 TJ duurzame en industriële restwarmte te leveren aan woningen en bedrijven (pagina 5 van het bedrijfsplan). In het bedrijfsplan 2015 en het raadsvoorstel waarmee de gemeenteraad besluit over het beschikbaar stellen van het krediet zijn financiële en operationele doelstellingen opgenomen.

Financieel:

- jaarlijks dividend van ca. € 100.000,- per jaar vanaf het 3e jaar (*in casu* 2018);
- opgebouwde reserve van € 9,7 miljoen na 30 jaar (rekening houdend met € 1,5 miljoen herinvesteringen);
- verkoopopbrengst aandeel gemeente na 30 jaar 4 tot 6 maal het brutoresultaat;
- beide partijen (gemeente B.V. (MijnStreekwarmte) en Ennatuurlijk) besteden jaarlijks maximaal € 200.000,- aan de doorontwikkeling van Het Groene Net.

Operationeel:

- Gemeenten hebben een inspanningsverplichting groenafval aan de BES aan te leveren. 82% van de warmte komt van biomassa, 18% van bijstook van gas;
- realisatie van kralen 1 tot en met 7 in de periode 2015 tot 2018, in totaal 380 TJ;
- realisatie van verdere uitbreidingen in de periode 2019-2030 in totaal tussen 350 TJ en 450 TJ.

De doelstellingen uit het bedrijfsplan 2015 zijn een verdere uitwerking van de doelstellingen zoals oorspronkelijk in 2012 vastgesteld. De bijstelling van de doelstellingen had vooral betrekking op fasering van de diverse onderdelen.

3.2.2 Realisatie doelstellingen

Onze bevindingen ten aanzien van het realiseren van de doelen zijn als volgt.

Doelstelling	Realisatie
Jaarlijks dividend vanaf 2018 van € 100.000,-.	Doelstelling is niet gerealiseerd en het is ook niet te verwachten dat voor 2024 dividend uitgekeerd gaat worden. Vanaf 2026 verwacht HGN B.V. winstgevend te zijn, het nettoresultaat zal naar verwachting max. € 0,6 mln zijn. Omdat het aandeel van Sittard-Geleen kleiner wordt in de komende jaren (verwatering) is het niet aannemelijk een dividend van € 100.000,- te verwachten.
Opgebouwde reserve van € 9,7 miljoen na 30 jaar (2045).	Een groot deel van de oorspronkelijk beoogde investeringen zijn nog niet gerealiseerd, een volledig Groen Net is er nog niet. Op basis van het actuele *businessplan* en de kasstroomverwachting van de directie van HGN B.V. is het niet reëel te verwachten dat HGN B.V. in staat is aanvullende reserves op te bouwen.

Doelstelling	Realisatie
Verkoopopbrengst gemeente na 30 jaar (2045) 4 tot 6 maal het brutoresultaat.	Een bepaling van de marktwaarde hebben wij in hoofdstuk 5 Het Financiële Perspectief opgenomen. Volgens de *Discounted Cashflow* methodiek is de verwachte waarde op dit moment € 78.000,-.
Projectrendement van 5%.	De gemeente rekent voor het rendement op het publieke deel met 4%. Dit rendement wordt niet gehaald. Tot heden is er nog geen positief rendement gehaald. Een rendement van 4% op de lange termijn is wel reëel gezien de verwachtingen van de directie van HGN B.V.. Hierbij is geen rekening gehouden met reeds afgeboekte verliezen.
Beide partijen besteden per jaar minimaal € 150.000,- en maximaal € 200.000,- aan de ontwikkeling van Het Groene Net.	Beoogd was het dividend te verlagen om zo de reserves van het bedrijf te versterken. Tot heden was er nog geen ruimte dividend uit te keren.
82% groene stook, 18 % bijstoken met gas.	In totaal wordt iets meer dan 8.000 ton groenafval aan BES aangeleverd i.p.v. de beoogde 12.000 ton. Gevolg is dat er meer dan verwacht bijstook van niet-hernieuwbare bronnen nodig is. Beoogd was 82% groene stook, gerealiseerd is (2019) 66%. Hiermee is de duurzaamheidswinst lager dan beoogd.
Realisatie van kralen 1 tot en met 7 in de periode 2015 tot 2018, in totaal 380 TJ.	Kralen 2 tot en met 7 zijn nog niet in bedrijf. In 2019 is in totaal 71,6 TJ aan warmte geleverd. Hiermee is het oorspronkelijke doel van 380 TJ in 2018 niet gehaald. In het bedrijfsplan was als doelstelling voor Kraal 1 opgenomen dat ca. 77 TJ aan warmte geleverd zou worden. Voor kraal 1 is de doelstelling nagenoeg gehaald.
Realisatie van verdere uitbreidingen in de periode 2019-2030 in totaal tussen 350 TJ en 450 TJ.	Einddatum ligt in de toekomst en is afhankelijk van verdere besluitvorming over ontwikkeling van HGN Zuid. Realisatie is nog niet te beoordelen.

3.2.3 Informatievoorziening aan de gemeenteraad over doelstellingen

In ons onderzoek hebben we alle informatie die naar de gemeenteraad is gegaan betrokken. De raad is op verschillende manieren geïnformeerd:

- met behulp van gerichte informatie- en themabijeenkomsten (in 2013, 2015 en 2018);
- met bespreking van stukken in commissievergaderingen (CSSV 21 mei 2015);
- met raadsvoorstellen in de gemeenteraad (5 februari 2013, 12 november 2014, 11 juni 2015, 8 juli 2020);
- in de planning- en controldocumenten;
- in brieven aan de raad (7 maart 2018).

We hebben op basis van de agenda's van commissies en gemeenteraad zo veel mogelijk informatie in beeld gebracht. Mogelijk is bij andere agendapunten in andere commissies ook Het Groene Net (zijdelings) aan de orde gekomen. We hebben hier niet alle commissie- en raadsverslagen vanaf 2010 op nagelezen. We hebben ons gebaseerd op schriftelijke bronnen, mogelijk dat informatie in bijeenkomsten mondeling is gedeeld waar geen verslag van is.

Onze bevindingen bij de onderzochte stukken zijn:

- De gemeenteraad is door middel van informatiebijeenkomsten rondom formele besluitvormingsmomenten geïnformeerd over de achtergronden van het Groene Net en de ontwikkelingen die spelen.

- Op momenten dat formele besluitvorming aan de orde is, wordt de gemeenteraad in positie gebracht om een besluit te kunnen nemen. Dat geldt voor de wensen- en bedenkingenprocedure, voor het inbrengen van het kapitaal en in 2020 het herfinancieren van HGN.
- Over de voortgang van de ontwikkeling van HGN wordt de gemeenteraad door middel van de planning- en controlcyclus op de hoogte gehouden. In de planning- en controldocumenten wordt geen informatie gegeven over de realisatie van de doelstellingen bij Het Groene Net (programmarapportages 2016-1, 2016-2, 2017-1, 2017-2, 2018-1, 2018-2, 2018-3, 2018-4, 2019-1, 2019-2, 2019-3, 2019-4, 2020-1, 2020-2, jaarstukken 2016, 2017, 2018 en 2019).
- Vanaf 21 juli 2017 is bij de twee wethouders die lid zijn de RvC van HGN bekend dat er liquiditeitsproblemen zijn, dit is vanaf 10 april 2018 ook bij het college als geheel bekend. De raad wordt niet over de liquiditeitsproblemen geïnformeerd.
- Tot aan de 1e voortgangsrapportage 2019 is de financiële informatievoorziening op hoofdlijnen, vanaf de 1e voortgangsrapportage 2019 worden financiële problemen en posities meer expliciet benoemd.
- Besluitvorming en informatievoorziening over de financiële voortgang vindt partieel plaats. Vanaf 2016 vinden afboekingen plaats en wordt dekking voor tekorten gevonden in reserves en voorzieningen. Een integraal en samenhangend totaal overzicht heeft de gemeenteraad niet ontvangen.
- In de P&C-documenten wordt beperkt gerapporteerd over risico's:
  - Op 24 april 2014 wordt in een memo aan het college als risico benoemd dat garantstellingen op levering van warmte een risico zijn, later treedt dit risico op. Het risico is niet gemeld aan de gemeenteraad.
  - Risico's met de warmtelevering en de aanleg van installaties in De Ligne worden in het raadsvoorstel van 12 november 2014 zeer summier benoemd en vervolgens ook niet de voortgangsrapportages/ jaarstukken opgenomen.
  - Het ontstaan van de liquiditeitsproblemen in 2017 en 2018 wordt in de voortgangsrapportages niet gemeld.
  - In jaarstukken is opgenomen dat het maximale risico dat de gemeente loopt op de investeringen in Het Groene Net de inbreng van het aandelenkapitaal ad € 2,5 miljoen is. Overige risico's worden niet gemeld.
- In september 2018 adviseert Banning Advocaten om de benoeming van de bestuurder van MSW in afwijking van de kadernota verbonden partijen ter besluitvorming aan de gemeenteraad voor te leggen. Het college legt geen voorstel voor aan de gemeenteraad en informeert de gemeenteraad slechts door het melden van de benoeming in het fractievoorzittersoverleg. De gemeenteraad als geheel wordt niet openbaar geïnformeerd.

Op basis van de bevindingen komen wij tot de volgende conclusies.

- Over de realisatie van de doelstellingen is de gemeenteraad niet geïnformeerd. De informatie over de financiële ontwikkelingen was te fragmentarisch, waardoor inzicht in de totale baten en lasten bij de gemeenteraad ontbrak. Hiermee is de gemeenteraad niet in positie gebracht om de drie 'W-vragen' (*Wat willen we bereiken? Wat doen we daarvoor? Wat kost het?)* adequaat te beantwoorden en heeft daarmee zijn kaderstellende en controlerende rol onvoldoende kunnen uitvoeren.
- De gemeenteraad is onvolledig geïnformeerd over liquiditeitsproblemen bij HGN, over risico's en over de benoeming van een bestuurder bij MSW.
- De informatie die in de jaarstukken 2016 en 2017 is opgenomen over de risico's is onjuist geweest.

3.3 Doelmatigheid

De vraag of de activiteiten voor het Groene Net doelmatig tot stand zijn uitgevoerd wordt in dit rapport op twee manieren beantwoord:

1. Zijn de investeringen en activiteiten op de economisch meest voordelige wijze uitgevoerd?
2. Is de wijze van realiseren en organiseren het meest doelmatig?

Vanuit de eerste benadering kijken we naar het oorspronkelijk geraamde investeringskrediet en de mate waarin de investering op de economisch meest voordelige wijze tot stand gekomen is. Wij baseren ons hierbij op de investeringsraming die voor fase 1 van kraal 1 is opgesteld. Deze ging uit van een investeringsbedrag voor kraal 1 van in totaal € 4 miljoen. Door elk van de partijen gelijk te verdelen, voor Sittard-Geleen € 2 miljoen. Dit bedrag is als aandelenkapitaal ingebracht ter dekking van de investeringskosten voor kraal 1 fase 1. Bovenop deze storting heeft Sittard-Geleen nog € 4 miljoen aan extra kosten gemaakt voor de realisatie van kraal 1 fase 1. Waarmee de totale investeringskosten voor kraal 1 fase 1 geen € 2,0 miljoen maar € 6,0 miljoen bedragen. Onze conclusie is dat de uiteindelijke realisatie € 4,0 miljoen (200 %) boven de oorspronkelijke raming ligt. Daarmee is dit vanuit dit perspectief niet doelmatig tot stand gekomen.

Vanuit het tweede perspectief is met name de wijze van organiseren van belang. Vanaf dag één is er voor gekozen om in een gelijke verdeling (50% publiek, 50% privaat) Het Groene Net op te richten. Andere modellen waarbij de gemeenten een kleinere rol hebben (concessieverlener, minderheidsaandeelhouder) of juist een grotere rol (zelfstandig realiseren) zijn ook mogelijk. Een beschouwing van deze varianten is in de eerste aanloop van Het Groene Net (bij het opstellen van de eerste *basecase* en de eerste *businesscase*) wel aan de orde geweest. De conclusie was destijds te kiezen voor een publiek-private samenwerking op basis van 50/50.

In 2018 presenteert Ennatuurlijk een voorstel om HGN met eigen vermogen te financieren, waarbij Ennatuurlijk een groter deel van de investeringen voor zijn rekening neemt. In totaal € 19 miljoen voor Ennatuurlijk en € 1 miljoen voor Sittard-Geleen. In de stukken is niet terug te lezen waarom dit voorstel destijds niet verder is uitgewerkt. Als toen op dit aanbod was ingegaan, had een snellere realisatie van HGN kunnen plaatsvinden en was het risicoprofiel van de gemeente beperkter geweest.

In 2020 is alsnog het besluit genomen om te verwateren (feitelijk: het aandeel van Ennatuurlijk te laten groeien). Dit is een verstandig besluit, zowel voor de gemeente als voor de ontwikkeling van HGN. Hiermee heeft Ennatuurlijk de grootste zeggenschap en kan afwegingen over risico's op basis van bedrijfsmatige overwegingen maken. De governance is eenvoudiger geworden en investeringsbeslissingen hoeven niet meer te wachten op politieke besluitvorming. Bijkomend voordeel: door te kiezen voor deze vorm ontstaat straks de mogelijkheid voor HGN Zuid een nieuw besluit te nemen over de inrichting. Publieke belangen zijn ons inziens goed geborgd, door de gemeente op cruciale besluiten een blokkerende stem (vetorecht) te geven.

Conclusie is dat de initieel gekozen wijze van organiseren (50/50) niet de meest doelmatige wijze is geweest. De koers die vanaf voorjaar 2020 is ingezet biedt betere condities om in de toekomst financiële risico's te beheersen en Het Groene Net op een bedrijfsmatig verantwoorde manier te ontwikkelen.



Het Governanceperspectief

Hoofdstuk 4

Berenschot

4. Het governanceperspectief

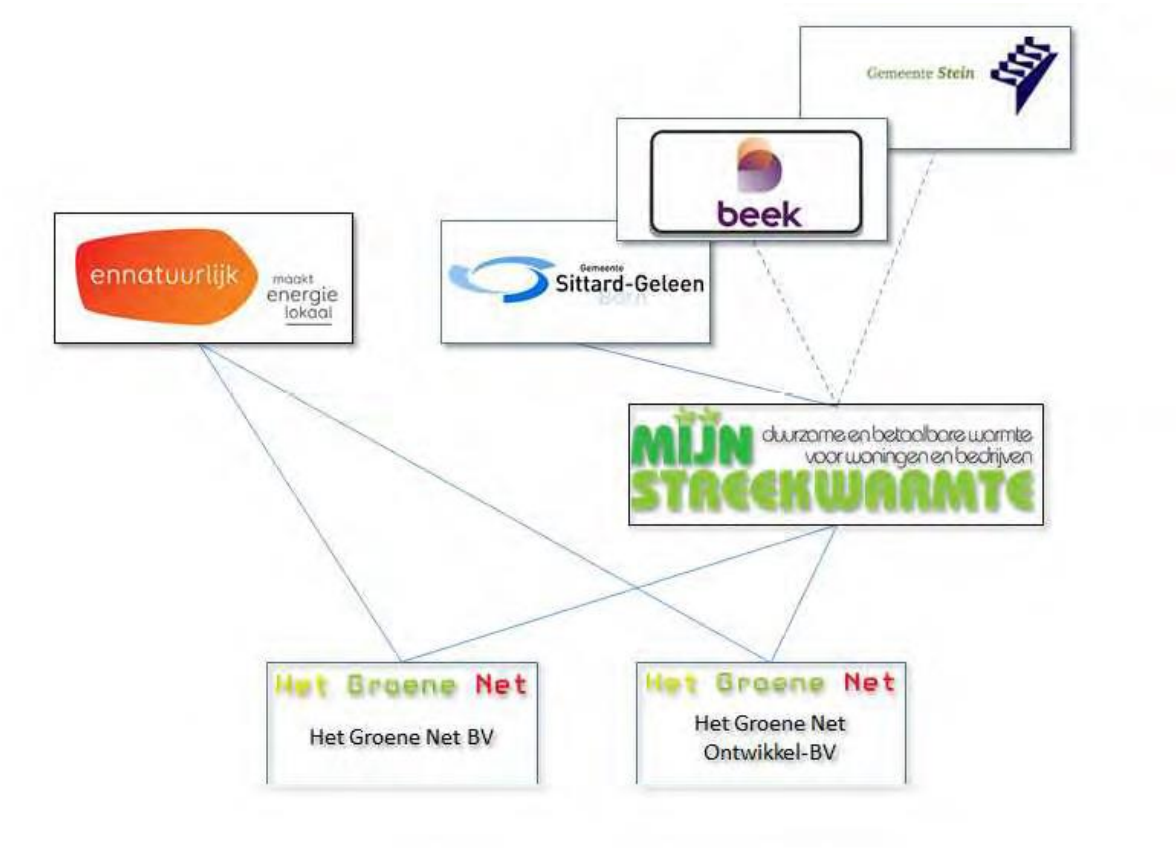
Onderzoeksvraag

Geef een beoordeling over de bestuurlijke inrichting en governance van het Groene Net (beheersing).

4.1 Externe Governance Het Groene Net

4.1.1 Bestuurlijke en juridische afspraken bij oprichting

Het Groene Net bestaat uit drie besloten vennootschappen (bv's): Mijn Streekwarmte B.V., Het Groene Net B.V. (HGN B.V.) en Het Groene Net Ontwikkel B.V. (HGNO B.V.). Verder is er een stuurgroep Het Groene Net waarin de bestuurlijke partners zitten (de drie gemeenten, provincie Limburg). Onderstaande visuele weergave van de verschillende bv's is in diverse stukken voor gemeenteraad en college regelmatig opgenomen.



Hieronder beschrijven we de governance zoals deze bij oprichting is vastgelegd.

Stuurgroep Het Groene Net

Voor bestuurlijk overleg en afstemming tussen gemeenten, provincie is voorzien in een stuurgroep.

Mijn Streekwarmte B.V.

De eerste bv is Mijn Streekwarmte B.V. (MSW). De gemeente Sittard-Geleen is 100% aandeelhouder van deze bv. De bedoeling is dat de gemeenten Beek en Stein in een latere fase zullen gaan investeren in Het Groene Net. Dat

zullen ze dan doen door te participeren in MSW voor elk 33,3%. Daarmee heeft MSW in de beoogde eindsituatie drie publieke aandeelhouders, met elk een gelijk aandeel.

MSW voert zelf feitelijk geen activiteiten uit, maar is de eigenaar van aandelen in HGN B.V. en HGNO B.V.

De governance bij oprichting bestond uit een aandeelhoudersvergadering (AvA) en een statutair bestuurder. Zodra nieuwe aandeelhouders zouden toetreden (Beek en Stein) was de bedoeling ook een raad van commissarissen (RvC) in te richten.

De gemeente Sittard-Geleen wordt op de AvA vertegenwoordigd door de wethouder deelnemingen. Bij oprichting is ook bepaald dat de wethouder duurzaamheid q.q. benoemd wordt als bestuurder van MSW.

Het Groene Net B.V.

De tweede bv is Het Groene Net B.V. (HGN B.V.). Aandeelhouders zijn MSW (50%) en Ennatuurlijk B.V. (50%). Deze verhoudingen wijzigen na het besluit van 8 juli 2020, Ennatuurlijk B.V. is een private partij in bezit van een pensioenfonds (PGGM) en een internationaal energieconcern (Veolia). Ennatuurlijk is de rechtsopvolger van Essent Local Energy Services. Het bedrijf exploiteert op bijna 40 locaties in Nederland warmtenetten.

De governance van HGN B.V. bestaat uit een AvA, een RvC en een statutair bestuurder. De statutair bestuurder van MSW (is wethouder duurzaamheid) machtigt de wethouder deelnemingen om MSW te vertegenwoordigen in de AvA van HGN B.V. De statutair bestuurder (is wethouder duurzaamheid) van MSW is lid van de RvC van HGN B.V.

Ennatuurlijk vaardigt de financieel directeur af naar de AvA en wordt door de algemeen directeur vertegenwoordigd in de RvC.

Bij oprichting was beoogd dat de RvC uit tenminste drie personen zou bestaan. Een derde commissaris is niet benoemd.

Bestuurder van HGN B.V. is de operationeel directeur van Ennatuurlijk.

HGN B.V. is de exploitant van Het Groene Net. Binnen HGN B.V. zijn de activa en contracten met klanten en leveranciers ondergebracht. HGN B.V. heeft zelf geen mensen in dienst. Voor de dienstverlening aan klanten en service- en reparatiewerkzaamheden wordt gebruik gemaakt van de diensten van Ennatuurlijk. De afspraken liggen vast in een dienstverleningsovereenkomst.

Het Groene Net Ontwikkel B.V.

De derde bv is Het Groene Net Ontwikkel B.V. (HGNO B.V.). De aandeelhouders van deze bv zijn dezelfde als van HGN B.V., de invulling van de AvA en RvC is identiek aan die van HGN B.V.

Statutair bestuurder van HGNO B.V. is de beleidsmedewerker duurzaamheid van de gemeente Sittard-Geleen.

HGNO B.V. is verantwoordelijk voor het ontwikkelen van Het Groene Net. Hiervoor worden planstudies gedaan, *businesscases* opgesteld, investeringsprojecten gestart en gerealiseerd. Na gereedkomen van de investering worden de investeringen overgedragen aan HGN B.V. die vervolgens de exploitatie verzorgt.

Personele invulling

De personele invulling van de rollen en functies is als volgt:

	Aandeelhoudersvergadering	RvC	Bestuurder
Mijn Streekwarmte B.V. (MSW)	Wethouder middelen q.q.	Wordt niet ingevuld zolang Sittard-Geleen enig aandeelhouder is	Wethouder duurzaamheid q.q.
Het Groene Net B.V.	Wethouder deelnemingen, gemachtigd door de bestuurder MSW (=wethouder duurzaamheid) Commercieel directeur Ennatuurlijk B.V.	Wethouder Duurzaamheid q.q. Algemeen directeur Ennatuurlijk B.V.	Directeur operaties Ennatuurlijk B.V.
Het Groene Net Ontwikkel B.V.	Wethouder middelen q.q., gemachtigd door de bestuurder MSW (=wethouder duurzaamheid) Commercieel directeur Ennatuurlijk B.V.	Wethouder Duurzaamheid q.q. Algemeen directeur Ennatuurlijk B.V.	Beleidsmedewerker duurzaamheid gemeente Sittard-Geleen

4.1.2 Invulling in de praktijk

In het functioneren in de praktijk wordt op hoofdlijnen de bovenstaande structuur gevolgd. In verschillende fasen worden er wel aanvullingen en aanpassingen gedaan op de structuur, met het oog op de fase van ontwikkeling. Het gaat om de volgende aanvullingen en aanpassingen:

- Gemeenten Beek en Stein nemen deel aan bijna alle aandeelhoudersvergaderingen van MSW. Hiermee wordt vooruitgelopen op de toekomstige participatie van Beek en Stein.
- De aandeelhoudersvergadering MSW en de stuurgroep worden de facto ineen geschoven tot één overleg. De vergaderingen van de AvA/Stuurgroep gaan vooral over de ontwikkeling van HGN Zuid.
- Vanaf juni 2018 wordt de rol van bestuurder van MSW niet q.q. door de wethouder duurzaamheid vervuld, maar door de voormalige wethouder duurzaamheid. Hiervoor heeft het college van B&W een afwijkingsbesluit van de kadernota verbonden partijen genomen.
- Beoogd was dat na toetreden van nieuwe aandeelhouders een RvC ingericht zou worden. In 2018 wordt besloten al eerder met een RvC te gaan werken en namens Sittard-Geleen de (nieuwe) wethouder duurzaamheid q.q. in de RvC te benoemen.
- Na pensionering van de directeur operaties van Ennatuurlijk B.V. wordt besloten een statutair bestuurder van buiten Ennatuurlijk B.V. te benoemen.
- Besloten wordt dat na wijziging van de aandelenverhoudingen in HGN B.V. de RvC vervangen gaat worden door een adviesraad. Dit met het oog op nieuwe verhoudingen, waarin Ennatuurlijk B.V. als grootste aandeelhouder meer zeggenschap krijgt. Dit besluit geldt vanaf de tweede helft van 2020.

4.1.3 Bevindingen

Op basis van de onderzochte stukken en gevoerde gesprekken hebben wij de volgende bevindingen bij de externe governance van Het Groene Net:

- Gekozen is voor een gelaagde constructie met een vennootschap die de aandelen namens de gemeente beheert (MSW). De constructie leidt wel tot gelaagdheid die het geheel complex maken. Gesprekken tussen aandeelhouders moeten formeel via schijven verlopen, hetgeen de handelingssnelheid niet ten goede komt.
- De benoeming van de bestuurder van MSW was niet in lijn met de kadernota verbonden partijen van de gemeente Sittard-Geleen.
- Doordat wethouders in diverse rollen in de betrokken vennootschappen opereren, komen ze in een dubbele positie ten opzichte van hun collega's in het college. Als wethouder zijn de wethouders lid van het college. Als commissaris of bestuurder voeren zij het beheer over een vennootschap waarbij zij (moeten) handelen vanuit het vennootschapsbelang.
- Vanuit financieel oogpunt (kosten minimaliseren) is in onderling overleg tussen gemeente en Ennatuurlijk ervoor gekozen de bestuurders van beide bv's 'om niet' te leveren vanuit de beide organisaties. Namens de gemeente is tot en met 2019 de beleidsmedewerker duurzaamheid statutair bestuurder van HGNO B.V. en vanuit Ennatuurlijk is de directeur operaties statutair bestuurder van HGN B.V.. De functies worden halftijds ingevuld, de andere helft van de werkweek vervullen de beiden hun oorspronkelijke rol.

4.1.4 Beoordeling governance Het Groene Net

In essentie komt de governance van deelnemingen van gemeenten neer op twee hoofdprincipes:

1. een duidelijke verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden ('rolduidelijkheid');
2. een goed functionerend systeem van *checks and balances*.

Deze twee hoofdprincipes hebben we uitgewerkt in een toetsingskader voor governance van gemeentelijke deelnemingen.

Tabel toetsingskader governance gemeentelijke deelnemingen

Rol	Actor	Focus	Nadere uitleg
Kaderstellend en controlerend	Raad	Maatschappelijke doestellingen, budgetrecht gemeenteraad en risico's.	De raad kan in brede zin toezicht houden op het college en daarin alle 'gebruikelijke' middelen inzetten. Ten aanzien van een vennootschap heeft de gemeenteraad alleen een formele rol bij oprichting van een vennootschap ('wensen en bedenkingen') en recht op informatie in de paragraaf verbonden partijen. Stelt kaders via de kadernota verbonden partijen en inhoudelijk via de programmadoelstellingen in de programmabegroting.
Uitvoerende verantwoordelijkheid	College	Gevoerde bestuur van de gemeente. Dit is een gezamenlijke, collegiale, verantwoordelijkheid.	Het college van B&W is verantwoordelijk om zijn taken en bevoegdheden (op grond van de wet) uit te voeren, binnen de kaders zoals gesteld door de gemeenteraad. Het college legt verantwoording af aan de gemeenteraad. Het college is bevoegd rechtshandelingen uit te voeren zoals het oprichten van vennootschappen.

Rol	Actor	Focus	Nadere uitleg
Eigenaar	AvA.	AvA maakt geen beleid, maar monitort wel het beleid van de inhoudelijke strategische koers. AvA gaat over financiële continuïteit (goedkeuren jaarrekening), personele continuïteit, benoemen/ontslaan bestuur en RvC.	De gemeente is aandeelhouder. Het college vertegenwoordigt de gemeente in de AvA. Hóe gestemd gaat worden is een collegebesluit. Ter uitoefening van het stemrecht wordt in de praktijk vaak één wethouder gemachtigd.
Opdrachtgever	College	Stuurt op het 'wat' (=publieke waarde).	Het college is bevoegd tot het aangaan van privaatrechtelijke rechtshandelingen/verstrekken van opdrachten. Gemeenten zijn vaak zowel opdrachtgever als eigenaar tegelijk van gemeentelijke deelnemingen. Het aangaan van verplichtingen vaak gemandateerd aan de ambtelijke top.
Toezichthouder (intern vennootschappelijk)	RvC	Toezicht houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in de vennootschap (binnen het statutaire doel vennootschap).	De RvC is gebonden aan het statutaire doel en handelt in het belang van de vennootschap.
Opdrachtnemer	Bestuur	Stuurt op het 'hoe' (strategie, realiseren doelstellingen). Het bestuur kan namens de vennootschap ook (dienstverlenings)overeenkomsten sluiten.	Het bestuur is verantwoordelijk voor het in de vennootschap te voeren beleid.

Op basis van dit toetsingskader beoordelen wij de governance van Het Groene Net als volgt:

- Het Groene Net kent een constructie met een getrapt eigendom (via MSW B.V. naar HGN B.V. en HGNO B.V.). Dit betekent ook dat functies en rollen getrapt ingevuld worden en sturing vanuit de gemeente gelaagd is.
- Van een effectieve functiescheiding tussen aandeelhouders, overige belanghebbenden, commissarissen en bestuurders is in de periode tot 2018 geen sprake geweest. Doordat twee wethouders samen feitelijk meerdere rollen invulden, liepen rollen en verantwoordelijkheden door elkaar.
- Vanaf juni 2018 werden, met het benoemen van een bestuurder voor MSW van buiten het college en een RvC-lid vanuit het college, de verhoudingen binnen MSW scherper en duidelijker.
- De kadernota verbonden partijen van de gemeente Sittard-Geleen stelt dat alleen collegeleden op voordracht van gemeente tot lid van een RvC kunnen worden benoemd. Dit past volgens ons minder goed in een scheiding van rollen en verantwoordelijkheden. Een commissaris of een bestuurder van een vennootschap heeft wettelijk gezien de taak om in het belang van de vennootschap te handelen. Een wethouder heeft de taak de belangen van de gemeente te behartigen en legt daar politiek verantwoording voor af. Het benoemen van een wethouder als commissaris of bestuurder van een vennootschap brengt deze functionaris in een onmogelijke dubbelrol als de belangen van een vennootschap en de gemeente uiteen lopen. Om die reden vinden wij het benoemen van een bestuurder van buiten het college niet onverstandig. De keuze voor deze bestuurder (een voormalig wethouder) was echter formeel niet in lijn met de kadernota verbonden partijen.
- Het feitelijk samenvoegen van AvA van MSW met de stuurgroep Het Groene Net lijkt vooral uit praktisch oogpunt gerealiseerd. In de uitwerking in de praktijk blijkt dat de focus van de AvA MSW/Stuurgroep HGN daarbij vooral heeft gelegen op de doorontwikkeling van Het Groene Net. Doordat de bestuurder van MSW

ook optreedt als voorzitter van de stuurgroep is niet duidelijk vanuit welke belangen en welke rol hij aan tafel zit.

- Het had om die reden voor de hand gelegen de vertrekkend wethouder te vragen als externe, onafhankelijke voorzitter van de stuurgroep op te treden. Hiermee was zijn expertise en bestuurlijke netwerk voor de verdere ontwikkeling van Het Groene Net behouden gebleven. Voor de rol van bestuurder MSW, wat feitelijk niet meer is dan een houdstermaatschappij van aandelen, had benoeming van een andere bestuurder niet zijnde een voormalig collegelid meer voor de hand gelegen.
- Met name de benoeming van de ambtenaar tot bestuurder van HGNO B.V. is door velen benoemd in de interviews als knelpunt. Zeker in de fase tot juni 2018 verzorgde de ambtenaar de advisering aan het college van B&W, maar had daarnaast ook het belang van de vennootschap te dienen. Dit dubbele petten probleem wordt door velen genoemd. Op momenten was het onduidelijk vanuit welke rol hij adviseerde of optrad. Vanaf half 2018 is de advisering aan het college door een andere ambtenaar overgenomen om in ieder geval op dat punt meer duidelijkheid te krijgen.
- Meer in algemene zin achten wij het niet wenselijk dat ambtenaren optreden als bestuurder in vennootschappen waar de gemeente direct of indirect een belang heeft. Als ambtenaar kunnen zij instructie ontvangen vanuit de gemeente, als bestuurder van de vennootschap moeten zij in het belang van de vennootschap handelen. Het zijn van bestuurder staat daarmee op gespannen voet met een ambtelijke aanstelling.
- De aanstelling van een bestuurder van HGN B.V. van buiten de organisatie van Ennatuurlijk achten wij een verstandige keuze.

4.2 Interne governance

De hoofdvraag met betrekking tot governance lag met name op de externe governance vanuit de gemeente naar de vennootschappen en publieke en private partnerschappen. Daar heeft het onderzoek zich met name op gericht. Op onderdelen hebben we aanvullend daarop ook enkele bevindingen over de interne governance.

- In de pioniersfase is het vooral de beleidsmedewerker duurzaamheid geweest, die samen met de wethouder duurzaamheid het initiatief tot ontwikkeling heeft gebracht. Uit de interviews blijkt dat het vooral aan het doorzettingsvermogen en ondernemerschap van deze twee personen heeft gelegen dat Het Groene Net tot stand is gekomen.
- Na de pioniersfase, na een positief investeringsbesluit van het college, blijft de verantwoordelijkheid en het initiatief min of meer automatisch bij de beleidsmedewerker duurzaamheid liggen. Hij blijft de centrale, trekkende rol vervullen. Zeker gezien de sterke lijn die er tussen de medewerker en de portefeuillehouder bestaat, staat de ontwikkeling min of meer buiten de organisatie.
- Gezien de grote financiële belangen en risico's die met het project gemoeid zijn, als ook de bestuurlijke verhouding met andere gemeenten en provincie had een bredere inbedding in de bestaande organisatie beter geweest, in de vorm van een projectstructuur met een duidelijke bestuurlijke opdrachtgever, ambtelijk opdrachtgever en ambtelijk opdrachtnemer. Hierbij zouden intern meer *checks-and-balances* georganiseerd zijn.
- In de eerste fase van de ontwikkeling van Het Groene Net waren diverse medewerkers betrokken bij Het Groene Net, vanuit diverse rollen en afdelingen. Het ontbrak echter aan structuur, een projectopdracht en eenduidige verantwoordelijkheden. Informatie werd niet breed gedeeld en Het Groene Net werd onvoldoende integraal benaderd. Ieder leek voor zich bezig met het managen van zijn stuk, waardoor de samenhang in de aansturing ontbrak.
- Vanaf ca. 2018 is de aansturing verbeterd met de komst van een nieuwe beleidsmedewerker die feitelijk als een projectleider opereert en zich exclusief richt op de advisering aan het college vanuit het gemeentelijk

belang. Ook in de voorbereiding op de jaarrekeningen 2018 en 2019 worden belangrijke stappen gezet om meer grip op het dossier te krijgen, bijvoorbeeld doordat de ondersteuning vanuit andere disciplines (financieel en juridisch) zichtbaarder wordt. Tot op heden ontbreekt het echter nog steeds aan een projectopdracht en een duidelijke projectstructuur. Dit is een noodzakelijke laatste stap om het gemeentelijk belang volledig te borgen.

- Uit de interviews blijkt dat financieel en juridisch adviseurs op grote afstand van de investeringen stonden, nauwelijks tijd hadden collegestukken kritisch te beoordelen en van advies te voorzien. De financiële onderbouwing bij voorstellen is niet door de financials opgesteld, maar door de beleidsmedewerker duurzaamheid. De financials hebben ook niet de beschikking over alle onderliggende stukken en kregen deze bij navraag niet omdat het (deels) geheime stukken zouden betreffen. Het inzicht voor de afdeling financiën was hiermee onvoldoende. De financiële verwerking van de investeringen en verplichtingen in de administratie van de gemeente is mede daardoor gebrekkig en ook onvolledig gebleken.
- In de beginfase is de rol van het management van de gemeente Sittard-Geleen niet zichtbaar in dit dossier. Met de komst van een nieuwe Teammanager Beleid wordt de betrokkenheid veel actiever en directer. In een latere fase gaat Sittard-Geleen over op een directiestructuur. We hebben in geen van de gesprekken en in geen van de documenten aanwijzingen gevonden voor een actieve betrokkenheid van de directie in deze latere periode. Dit geldt zowel op de inhoud van het dossier, als ook op de wijze van organiseren binnen de gemeentelijke organisatie.
- Er is geen centraal dossier over Het Groene Net binnen het gemeentehuis. Tijdens ons onderzoek bleken stukken lastig te vinden en een centraal overzicht van alle relevante documenten ontbreekt. Stukken zijn ook nu nog niet volledig en compleet.
- Op een deel van de stukken rust geheimhouding. Sommige van deze geheime stukken zijn door ons ingezien onder geheimhouding. Van enkele van deze stukken lijkt de noodzaak om geheimhouding nog langer in stand te houden niet meer aanwezig, bijvoorbeeld bij kostenramingen waarvan het project al aanbesteed en uitgevoerd is.

4.3 Conclusies Governance

Overall trekken we de volgende conclusies ten aanzien van de governance:

- De governance met drie vennootschappen en de gelaagdheid in aandeelhouderschap maakt de besturing complex door de gelaagde structuur en daarmee samenhangende veelheid aan personele unies/dubbelrollen. Dit laatste maakt het vrijwel onmogelijk om in de praktijk een scherpe rolscheiding te waarborgen en doet daarmee afbreuk aan de werkzame *checks-and-balances*.
- Doordat bestuurders diverse rollen met betrekking tot HGN vervullen (eigenaar, opdrachtgever en opdrachtnemer) zijn belangen onvoldoende duidelijk te onderscheiden. Een structuur van een AvA, RvC en bestuur van een vennootschap beoogt *checks-and-balances* tussen eigenaar, toezichthouder en bestuurder te bewerkstelligen. Door de gekozen invulling is deze structuur wel in opzet aanwezig geweest, maar was de werking in de praktijk onvoldoende.
- Er waren onvoldoende interne *checks-and-balances* binnen de gemeentelijke organisatie van de gemeente Sittard-Geleen. Het ontbreekt aan een duidelijke projectstructuur met verantwoordelijkheden en bevoegdheden.
- De benoeming van een voormalig wethouder als bestuurder van MSW was niet in lijn met de kadernota verbonden partijen.
- Het is in beginsel niet wenselijk dat collegeleden als commissaris of bestuurder van een vennootschap (die verbonden partij is of waarin de gemeente een indirect belang heeft) te benoemen.
- Het is eveneens onwenselijk om een ambtenaar als bestuurder (of commissaris) van een vennootschap (die verbonden partij is of waarin de gemeente een indirect belang heeft) te benoemen.



Het Financiële Perspectief

Hoofdstuk 5

Berenschot

5. Het financiële perspectief

Onderzoeksvragen
Geef inzicht in de vorderingen en schulden tussen Het Groene Net en de gemeente inclusief een voorstel voor de financiële afwikkeling daarvan en een waardering van de vorderingen
Geef een beoordeling van de waardering van de aandelen van Mijn Streekwarmte en de verwachte toekomstige ontwikkeling van deze aandelen

5.1 Totaal financieel overzicht Sittard-Geleen m.b.t.. HGN

Vanaf de initiatieffase van Het Groene Net heeft Sittard-Geleen veel geïnvesteerd. In eerste instantie in de vorm van voorbereidingskosten en voorloopprojecten. Na totstandkoming van het partnerschap met Ennatuurlijk zijn een deel van de investeringen samen gedaan en is een deel van de investeringen overgedragen aan Het Groene Net B.V.

Een overzicht van de totale uitgaven en inkomsten over de periode 2010-2020 is in tabel 1 opgenomen. In 'bijlage 2 Overzicht financiële stromen 2010-2020' is een gedetailleerd overzicht met uitgaven en ontvangsten per jaarschijf voor de periode 2010-2020 opgenomen.

In de bestuurlijke stukken is door ons geen integraal overzicht van baten, lasten en investeringen aangetroffen. Voor een duidelijk financieel inzicht is een dergelijk overzicht gereconstrueerd op basis van de betalingen en ontvangsten zoals deze in de administratie van de gemeente Sittard-Geleen zijn opgenomen. In de loop van de tijd hebben diverse verrekeningen met reserves en voorzieningen plaatsgevonden en zijn tussentijds ook bedragen afgewaardeerd. Om de vraag 'wat heeft het gekost' goed te kunnen beantwoorden, zijn in onderstaand overzicht de kasstromen als basis genomen. Dat betekent dat de volgende administratieve boekingen niet meegenomen zijn in het overzicht, omdat hierbij geen feitelijke kasstroom plaatsvindt:

- vorming van reserves (bijvoorbeeld t.b.v. risico achtervang of herwaardering aandelenvermogen MSW);
- vorming van verliesvoorzieningen (bijvoorbeeld voor dubieuze debiteuren of aandelenkapitaal);
- overige balansboekingen.

Tabel 1. Overzicht uitgaven en ontvangsten (o.b.v. kasstromen) Sittard-Geleen m.b.t. HGN 2010-2020

Omschrijving	Totaal 2010-2020 (in miljoen €)
Storting aandelenkapitaal	€ 2,5
Uitgaven Sittard-Geleen m.b.t. HGN	€ 8,1
Investering De Ligne	€ 2,6
Subtotaal uitgaven	€ 13,2
Bijdragen derden (subsidies/leveringen)	-€ 3,6
Verkoopopbrengst activa	-€ 0,9
Subtotaal ontvangsten	-€ 4.5
Saldo (uitgaven -/- ontvangsten)	€ 8,7

Omschrijving	Totaal 2010-2020 (in miljoen €)
Vorderingen Sittard-Geleen (per 07-2020)	-€ 2,4
Waarde aandelenkapitaal (per 07-2020)	-€ 2,2
Totaal Sittard-Geleen 2010-2020	€ 4,1

De totale uitgaven van Sittard-Geleen met betrekking tot Het Groene Net over de periode 2010-2020 bedragen € 13,2 miljoen. Het gaat hierbij onder andere om het storten van het aandelenkapitaal (in totaal € 2,5 miljoen) en de kosten voor het project De Ligne (€ 2,6 miljoen). De overige kosten van € 8,1 miljoen hebben betrekking op de voorbereidingskosten, kosten voor voorloopprojecten en de exploitatie(kosten) van HGN.

Daarnaast zijn door Sittard-Geleen in de periode 2010-2020 verschillende ontvangsten, in totaal € 4,5 miljoen, gerealiseerd met betrekking tot Het Groene Net. Het gaat hierbij onder andere om € 0,8 miljoen aan subsidie inkomsten vanuit RVO voor projecten in het Unieke Kansen Programma (UKP), € 0,7 miljoen aan subsidie inkomsten vanuit de Europese Unie voor ELENA (European Local ENergy Assistance) projecten en € 0,3 miljoen aan overige subsidies.

Andere inkomsten hebben betrekking op de levering van warmte aan klanten (€ 1,2 miljoen), de verkoop van activa voor ongeveer € 0,9 miljoen door Sittard-Geleen aan HGN B.V., aansluitbijdragen ten hoogte van € 0,4 miljoen en de bijdrage van de gemeente Stein (€ 0,2 miljoen).

Per saldo bedraagt het verschil tussen uitgaven en inkomsten voor Sittard-Geleen op dit moment € 8,7 miljoen. Daarnaast staat op dit moment (per 07-2020) nog voor € 2,4 miljoen aan vorderingen open en is het aandelen kapitaal na de verwatering voor € 2,2 miljoen[1] op de balans van Sittard-Geleen gewaardeerd. Hierbij moet opgemerkt worden dat voor beide posten onzeker is of deze in de toekomst daadwerkelijk als inkomsten gerealiseerd kunnen worden. Bij het opstellen van de jaarrekening zal de inbaarheid van deze vorderingen steeds opnieuw beoordeeld worden door de organisatie en getoetst door de accountant.

Wanneer deze posten met het saldo van uitgaven en inkomsten worden verrekend resulteert een nettoverlies van € 4,0 miljoen. Dit verlies kan nog toenemen als er aanvullende afwaarderingen nodig zijn.

5.2 Overzicht openstaande vorderingen en voorstel financiële waardering en afwikkeling

Op dit moment staat voor een bedrag van ongeveer € 2,4 miljoen aan vorderingen op de balans van Sittard-Geleen. Dit bedrag bestaat uit de volgende vorderingen:

- Voorbereidingskosten HGN-Zuid bij HGN € 1.705.000
- Subsidie provincie Limburg € 200.000
- Bijdrage aansluitkosten (BAK) De Ligne – aannemer Jongen B.V. € 513.000

[1] In het proces van de verwatering van de aandelen zijn een aantal vorderingen van Sittard-Geleen op HGN B.V. meegenomen: boekwaarde investeringen fase 1 (De Ligne, Spoorkolonie, Spil) € 602.000, voorbereidingskosten fase 1 € 108.000 en bijdrage exploitatieverlies fase 1 € 165.000.

Voorbereidingskosten HGN-Zuid (€ 1.705.000)

Voor de voorbereidingskosten voor de overige kralen van Het Groene Net (kralen 2 t/m 7, ook wel HGN Zuid) is met de gemeenten Stein en Beek afgesproken dat deze kosten ingebracht kunnen worden op het moment dat HGN de gemeentegrens over gaat. De gemeente Sittard-Geleen kan dan zijn vordering innen. Stein en Beek hebben, ook als HGN Zuid niet tot ontwikkeling komt, een toezegging gedaan van € 437.000,-. Dit bedrag ontvangt Sittard-Geleen sowieso, ook bij een no-go besluit. Voor de resterende € 1.268.000,- schat Sittard-Geleen het risico in op 50%. Wij hebben deze analyse beoordeeld, en vinden dit een reële inschatting.

Wij adviseren met betrekking tot deze openstaande vordering vooralsnog geen verdere actie te ondernemen in afwachting van de verdere ontwikkelingen ten aanzien van de uitbreiding naar HGN-Zuid.

Subsidie provincie Limburg € 200.000

Op dit moment staat nog een subsidie bijdrage van € 0,2 miljoen open van de provincie Limburg. Hiervoor is in december 2014 een verzoek ingediend bij de provincie Limburg. In het onderzoek is niet duidelijk geworden waarom dit bedrag nog steeds als openstaande vordering op de balans van Sittard-Geleen staat. De accountant heeft in het *position paper* bij de jaarrekening 2019 het risico op oninbaarheid van deze vordering op 0% ingeschat. Wij adviseren om zo spoedig mogelijk op bestuurlijk niveau in contact te treden met de provincie Limburg om deze openstaande post af te wikkelen.

Vordering op aannemer De Ligne € 513.000

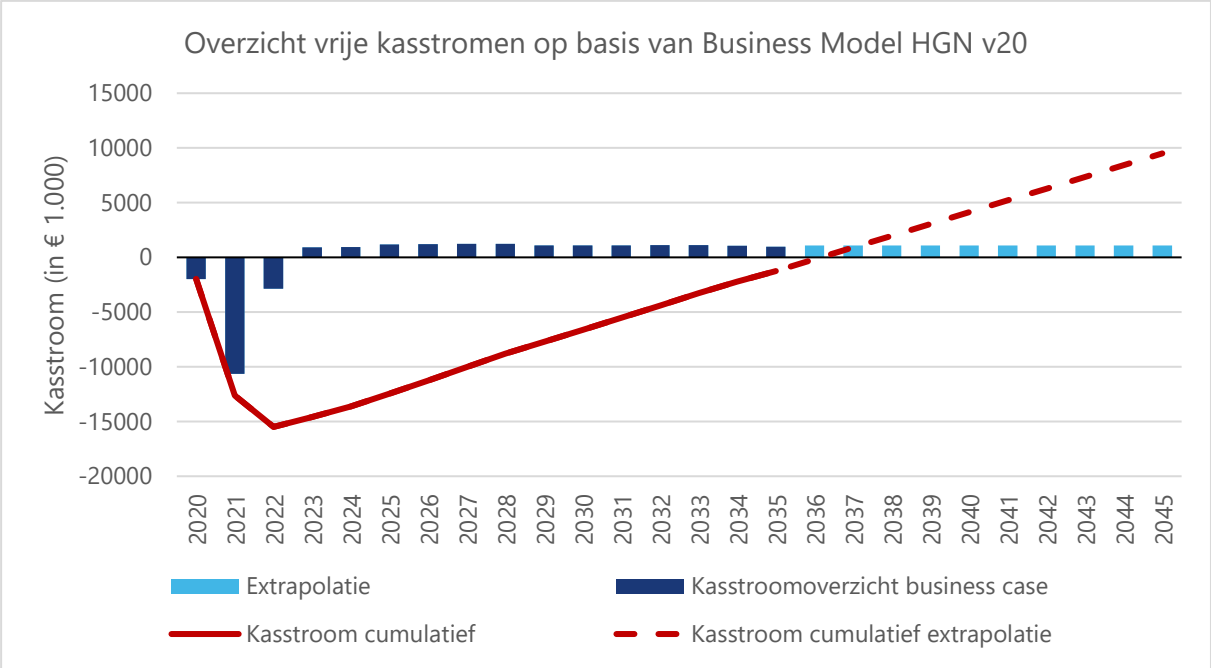
De gemeente Sittard-Geleen had een vordering van € 513.000 op de aannemer van De Ligne. Van deze vordering is in 2014 een bedrag van € 189.500 ontvangen. Voor het restant van deze vordering (€ 323.500) heeft de gemeente Sittard-Geleen al een post opgenomen. De kans dat het restant van de vordering wordt ontvangen, wordt ingeschat op 30%. Wij onderschrijven deze inschatting.

Marktwaarde aandelen Mijn Streekwarmte B.V.

De meest gebruikelijke wijze om een bedrijf te waarderen is middels de *Discounted Cashflow* (DCF). Daarbij worden alle (relevante) toekomstige vrije kasstromen beschouwd en verdisconteerd. De som van al deze verdisconteerde toekomstige kasstromen, de *Net Present Value* (NPV) is gelijk aan de waarde van het bedrijf.

Wij hebben deze analyse uitgevoerd. Hiervoor hebben we bij de directie van HGN een actueel *businessplan* en kasstroomoverzicht opgevraagd. Hierin zijn forse investeringen opgenomen in de beginjaren van in totaal zo'n €16,7 miljoen. We hebben de kasstromen en investeringen niet zelfstandig getoetst, omdat dit buiten de scope van het onderzoek valt. Voor deze analyse zijn we uitgegaan van de juistheid van de prognoses zoals door HGN ter beschikking gesteld.

Het *businessplan* van HGN loopt tot 2035. De operationele kasstromen hebben we geëxtrapoleerd tot 2045, op basis van de kasstromen in het laatste jaar. Na 2045 zijn de leidingen afgeschreven, zijn inkomsten onzeker en moeten er waarschijnlijk herinvesteringen worden gedaan. Daarom beschouwen wij voor de waarde van het bedrijf alleen de kasstromen in de periode 2020-2045. Het kasstroomoverzicht is hieronder weergegeven.



Voor de waardering hanteren we een Weighted Average Cost of Capital (WACC/discontovoet) van 4%. Dit sluit goed aan bij de positie van de gemeente. Voor gereguleerde activiteiten wordt, bijvoorbeeld door netbeheerders, vaak een lager rendement verondersteld. Het opereren van een warmtenet is geen gereguleerde activiteit en brengt een aanzienlijk risico met zich mee. Daarom is het logisch voor deze activiteit in elk geval een hogere discontovoet te hanteren dan de gebruikelijke discontovoet voor gereguleerde activiteiten[2]. Wanneer we de kasstromen verdisconteren, resteert een bedrijfswaarde van € 78.000. De aandeelhouderswaarde is gelijk aan de bedrijfswaarde minus het uitstaand vreemd vermogen. Het vreemd vermogen is eind 2019 ca. € 3,0 miljoen (concept jaarrekening HGN B.V. 2019). Dat betekent dat na verrekening met het uitstaand vreemd vermogen per 31 december 2019 de aandeelhouderswaarde negatief wordt en derhalve als nihil kan worden verondersteld. Door het besluit schulden in aandelen om te zetten, loopt de schuldpositie van HGN verder terug naar 0. De aandeelhouderswaarde van het bedrijf, na het omzetten van alle schuld in aandelen, schatten wij op € 78.000. We spreken hierbij van de objectieve waardering. Het is goed mogelijk dat partijen vanuit strategische overwegingen (veel) meer bieden voor overname van het bedrijf of een deel van de aandelen.

Gevoeligheid

De bedrijfswaarde en aandeelhouderswaarde is zeer gevoelig voor verschillende aannames. Zo is de WACC van grote invloed. Dit is in onderstaande tabel weergegeven. Bij een WACC van 3% resteert een positieve bedrijfswaarde van € 1,8 miljoen, bij een WACC van 5% of meer resteert een negatieve bedrijfswaarde.

WACC	Bedrijfswaarde (in 1.000 €)	Aandeelhouderswaarde (in 1.000 €)
1%	6.467	3.448
2%	3.947	928
3%	1.842	-1.177
4%	78	-2.941

[2] Deze wordt veelal door ACM vastgesteld.

WACC	Bedrijfswaarde (in 1.000 €)	Aandeelhouderswaarde (in 1.000 €)
5%	-1.406	-4.425
6%	-2.659	-5.678
7%	-3.721	-6.740
8%	-4.622	-7.641
9%	-5.390	-8.409

Ook de periode na 2045 is van grote invloed. Indien herinvesteringen niet nodig blijken, maar klanten wel gebruik blijven maken van HGN, zal een positieve kasstroom resteren in de periode na 2045. In dat geval zal dit een positief effect hebben op de *businesscase*. Aan de andere kant is het, gegeven de onzekere toekomst, niet ondenkbaar dat het warmtenet na 2045 moet worden ontmanteld, dan zal dit mogelijk een negatief effect hebben op de *businesscase*. Daarnaast is het ook mogelijk dat zich in de toekomst nieuwe kansen voordoen voor HGN met een positief effect op de *businesscase,* maar deze toekomstige mogelijkheden zijn nog niet opgenomen in het huidige *businessplan*.

5.3 Waardering aandelen Mijn Streekwarmte B.V.

De gemeente Sittard-Geleen heeft de aandelen van Mijnstreekwarmte B.V. per 31/12/2019 op de balans gewaardeerd voor € 1,6 miljoen. De verkrijgingswaarde van deze aandelen bedroeg € 2,5 miljoen. Om de huidige waarde te bepalen dient de jaarrekening 2020 van HGN B.V. en HGNO B.V. beschikbaar te zijn, omdat tussentijds nog niet het exacte resultaat (verlies) van deze deelnemingen te bepalen is. Het is wel mogelijk om een indicatie te geven. Op basis van de huidige inzichten bedraagt de huidige waarde van de aandelen € 2,23 miljoen. In de waarderingsgrondslagen bij de jaarrekening 2019 (pag. 158) van de gemeente Sittard-Geleen is het volgende opgenomen over de waardering van aandelen op de balans.

'De aandelen en deelnemingen zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, nominale waarde dan wel op nihil (incourante aandelen / deelnemingen).'

In het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) is in art. 65 lid 2 het volgende opgenomen:

'Voorraden en deelnemingen worden tegen de marktwaarde gewaardeerd indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs'.

Ten tijde van het onderzoek en het opstellen van het rapport is ons niet gebleken dat de gemeente Sittard-Geleen de intentie heeft het aandelenpakket in Mijnstreekwarmte B.V. te verkopen.

Onze inschatting van de huidige marktwaarde van het aandelenpakket Mijnstreekwarmte B.V. is, dat dit bij een verkoop op dit moment een waarde van € 0,03 miljoen vertegenwoordigt.

Mijnstreekwarmte B.V. is feitelijk een houdstermaatschappij voor aandelen in HGN B.V. en HGNO B.V. Deze bv's hebben activa op de balans staan (leidingnetwerk, installaties, geactiveerde onderzoekskosten). De verkoopbaarheid van deze activa schatten wij laag in. De activa zijn echter nog wel bruikbaar en rendabel. De maatschappelijke waarde van de activa is daarmee hoger dan de commerciële of marktwaarde. Wij hebben met de accountant van de gemeente, Deloitte, afstemming gezocht over de juiste waardering van de aandelen MSW

B.V. op de balans van de gemeente Sittard-Geleen en of de maatschappelijke of de commerciële/marktwaarde het uitgangspunt zou moeten zijn.

In afstemming met Deloitte is onze conclusie dat de aandelen op basis van de maatschappelijke waarde moeten worden gewaardeerd. Concreet betekent dit dat we uitgaan van de verkrijgingswaarde, verminderd met afschrijvingen en verliezen. De argumenten hiervoor zijn:

- de gemeente heeft geen intentie de aandelen MSW B.V. te vervreemden;
- de onderliggende activa vertegenwoordigen een maatschappelijke waarde en leveren in de komende jaren ook een stabiele *cashflow* op.

In dit oordeel is samen met Deloitte ook betrokken dat gemeenten zelf ook activa met maatschappelijk nut op de balans hebben staan, die tegen verkrijgingsprijs worden gewaardeerd en niet tegen commerciële marktwaarde. Bijvoorbeeld rioleringen en onderwijsgebouwen. Deze zijn feitelijk ook niet of nauwelijks verkoopbaar tegen de waarde waarop ze op de balans opgenomen zijn.

Op basis van dit uitgangspunt hebben we beoordeeld wat de waarde van de aandelen op de balans zou moeten zijn op dit moment. Hierbij hebben we rekening gehouden met het besluit dat de gemeenteraad van Sittard-Geleen op 8 juli 2020 heeft genomen, over het omzetten van de openstaande vorderingen à € 875.644,- op HGN B.V. in aandelen. De zogenoemde 'verwatering' van de aandelen van Mijnstreekwarmte B.V. is hiermee een feit. In de volgende tabel is de berekening van de waarde van de aandelen na de 'verwatering' opgenomen.

Omschrijving	Nominale waarde	Reële waarde per aandeel (=factor)	Reële waarde
HGN B.V.			
Eerste plaatsing aandelenkapitaal	€ 1.985.000	0,67	€ 1.329.950
Aanvulling aandelenkapitaal (vorderingen)	€ 515.000	0,67	€ 345.050
Overige vorderingen (verwatering)	€ 360.644	0,67	€ 241.631
Subtotaal vorderingen (verwatering)	*€ 875.644*	*0,67*	*€ 586.681*
Totaal	€ 2.860.644		€ 1.916.631
HGNO B.V.			
Ontwikkelbijdrage HGNO (minus resultaat)	€ 302.458		€ 302.458
Totaal HGN B.V. + HGNO B.V.	€ 3.163.102 (A)		€ 2.219.089 (B)
Verschil A-B (=benodigde verliesvoorziening)	€ 944.013		

Bij het opstellen van de jaarrekening moet wel jaarlijks onderbouwd worden dat:

- de waarde van het aandelenpakket niet hoger is dan de waarde van het aandeel in de onderliggende activa;
- indien van toepassing verrekend met de gerealiseerde verliezen.

De investeringen in Het Groene Net kennen een groot aantal onzekerheden in de toekomst. Vanuit het behoedzaamheidsprincipe is het om die reden verstandig om de waarde van de aandelen als risico mee te nemen in de periodieke risico-inventarisaties en in het weerstandsvermogen op te nemen.



Het Groene Net

Bijlagen

Berenschot

Bijlage 1. Tijdlijn

Op basis van de beschikbaar gestelde informatie is onderstaande tijdlijn samengesteld. De geïnterviewde personen is deze tijdlijn in concept voorgelegd met de vraag te controleren of de tijdlijn volledig is. Op basis daarvan is de tijdlijn verder aangevuld. Op een aantal onderdelen is de tijdlijn niet compleet, omdat informatie niet voor handen is. Van niet alle vergaderingen van de raad van commissarissen van HGN B.V., HGNO B.V., MSW zijn verslagen in het dossier opgenomen. Bij het samenstellen van de tijdlijn hebben we zoveel mogelijk op basis van zoekopdrachten raadsstukken opgenomen. Hierbij is gekeken wanneer Het Groene Net geagendeerd was. We hebben niet alle verslagen van de raads-, commissie- en informatiebijeenkomsten over de periode 2010-2020 nagelezen. Mogelijk dat in samenhang met andere agendapunten opmerkingen over Het Groene Net zijn gemaakt die wij over het hoofd hebben gezien.

datum	orgaan	onderwerp	Korte omschrijving
6-4-2006	RAAD	Installatie wethouders	Gemeenteraad installeert wethouders Portefeuillehouder Financiën: Meekels (GOB) Portefeuillehouder Deelnemingen: Meekels (GOB) Portefeuillehouder Duurzaamheid en Milieu: Guyt (PvdA)
21-7-2009	BW	Het groene net intentieovereenkomst	B&W-besluit over het aangaan van een intentieovereenkomst met de gemeenten Beek, Stein, provincie Limburg, USG, Chemelot, BES, ZoWonen en Cofely om gezamenlijk een *basecase* (haalbaarheidsstudie) te ontwikkelen.
17-11-2009	BW	groene net aanleg warmteleiding	B&W besluit om Keytec aan te sluiten op HGN als fase 0.

datum	orgaan	onderwerp	Korte omschrijving
9-2-2010	BW	vaststelling *basecase* HGN door leden stuurgroep/bestuurlijk overleg	B&W besluit om *basecase* HGN vast te stellen. Besluit om onder voorwaarden deel te nemen aan de gezamenlijke oprichting van HGN. Besluit om de *basecase* verder uit te werken tot *businesscase*.
22-4-2010	RAAD	Installatie wethouders	Gemeenteraad installeert wethouders Portefeuillehouder Financiën: Meekels (GOB) Portefeuillehouder Deelnemingen: Meekels (GOB) Portefeuillehouder Duurzaamheid en Milieu: Guyt (PvdA)
25-5-2010	BW	Besluit inzake voorbereidingskosten HGN door deelnemende overheden	B&W besluit over het aanwenden van voorbereidingskosten voor het uitwerken van de *businesscase*.
15-6-2010	BW	het groene net voorbereidingskosten	
14-12-2010	BW	Vaststelling *businesscase* en aanbestedingsstrategie private partnership inzake oprichting van HGN. Tevens stemt het college in met het ontwikkelen van zekerheidstelling op warmte- en koudelevering voor de projecten: Kantoorgebouw Zowonen Dobbelsteen (De Ligne) Fitland Afbouw Stadion fase 1 Brandweerkazerne en kantoorpand Fortunastadion	*Businesscase* vastgesteld en voorbereidingskrediet van € 475.000,- beschikbaar gesteld.
25-1-2011	BW	Het Groene Net detacheringsovk DBV	Besluit inzake detachering medewerkers DBV ten behoeve van ondersteuning kernteam HGN.
14-2-2011	BW	Realisering fase 0 Groene Net, aansluiting DIS en Keytec	Besluit inzake garantiestelling van € 770.000,- voor BES tbv fase 0 van HGN
10-5-2011	BW	Besluit inzake mandatering afhandeling en ondertekening Heads of Agreements met BES, USG en ZoWonen en de inzet van extern onafhankelijke warmtedeskundige dhr. Teus van Eck	Besluit inzake mandatering afhandeling en ondertekening Heads of Agreements met BES, USG en ZoWonen en de inzet van extern onafhankelijke warmtedeskundige dhr. Teus van Eck

datum	orgaan	onderwerp	Korte omschrijving
5-7-2011	BW	Besluit inzake garantstellingen voor de projecten Sportzone, Dobbelsteen, Brandweer etc.	Besluit inzake garantstellingen voor de projecten Sportzone, Dobbelsteen, Brandweer etc.
24-1-2012	BW	Besluit kaderdocument uitvraag HGN, ondertekening convenant of Mayors en verleningen intentieovk HGN	Besluit kaderdocument uitvraag HGN, ondertekening convenant of Mayors en verleningen intentieovk HGN.
31-1-2012	BW	Geschil Cofely en gemeente inzake fase 0 HGN	Gemeente Sittard Geleen handhaaft terugvordering op Cofely.
17-4-2012	BW	Besluit inzake Head of Agreement tussen HGN projectontwikkelaars	
24-4-2012	BW	Voornemensbesluit m.b.t. het verlenen van exclusiviteit warmte- en mogelijk koudelevering aan HGN, te effectueren na oprichting	
8-5-2012	BW	Het Groene Net, budgettering ELENA Workprogram	
7-8-2012	BW	Memo en bijlagen HGN en nieuwsbrief HGN juli 2012	Voortgangsmemo voor het college van B&W over de voortgang van de aanbesteding. Enkele zaken worden medegedeeld, onder meer de Green Deal met het Rijk, besluitvorming door deelnemende gemeenten over exclusiviteit van levering, 'Heads of Agreement' met projectontwikkelaars.
25-9-2012	BW	Memo voortgang Het Groene Net	Melding aan B&W dat drie (van de vier uitgenodigde) partijen hebben ingeschreven op de uitvraag voor participatie in Het Groene Net.
11-12-2012	BW	Het Groene Net, voorlopige gunning privaat partnerschap	Voorlopige gunning aan BAM, instemming met oprichting en deelneming HGN, raad wordt geïnformeerd en in gelegenheid gesteld wensen en bedenkingen te uiten.
5-2-2013	RAAD	Bespreken wensen en bedenkingen gemeenteraad bij voornemen oprichten Het Groene Net	Raad uit geen wensen en bedenkingen. Neemt wel twee kaderstellende moties aan: Motie die verzoekt tot het beschikbaar hebben van onderzoek naar duurzaamheidsaspecten (Agentschap NL), het uitvoeren van een *due diligence* onderzoek, het waarborgen van voldoende sturingsmogelijkheden voor gemeenteraad en college. Motie die verzoekt om het tariefvoordeel voor kleinverbruikers inzichtelijk te maken, te waarborgen en te communiceren.
18-6-2013	BW	Het Groene Net	Instemmen met het maken van extra voorbereidingskosten, het instellen van een achtervang indien HGN niet wordt opgericht en afwijkingsbesluit voor het opstellen van samenwerkingsovereenkomst.

datum	orgaan	onderwerp	Korte omschrijving
8-10-2013	BW	*Businessplan* Groene Net	*Businessplan* HGN wordt doorgeleid aan de commissie VDS. Besloten wordt alle toekomstige gemeentelijke objecten op HGN aan te sluiten. Groenleveringscontract aan BES wordt gesynchroniseerd met contract met HGN.
8-10-2013	BW	Vaststellen *businessplan* van HGN en afspraken m.b.t. oprichting	
31-10-2013	RAAD	Themabijeenkomst Het Groene Net	
5-3-2014	CSSV	C-memo beantwoording vragen commissie CSSV gesteld in behandeling votering krediet 16-10-2014 iz investeringen in HGN. Opmerkingen over de juistheid van de opgenomen bedragen	
11-3-2014	BW	Voorbereidingskosten 2014 en routekaart oprichting Groene Net	Besluit over voorbereidingskosten, beschikbaar tot financial close. Dekkingsvoorstel om (deels) te dekken uit aansluitkosten woningen en deels uit overdracht aan HGN.
8-4-2014	BW	C-memo voortgangsrapportage Groene Net	Wethouder brengt verslag uit aan college over ontwikkelingen BAM. BAM wil niet risicodragend deelnemen, enkele vervolgscenario's beschreven.
6-5-2014	BW	Voorbehandeling collegestukken 13-5-2019.	Vertrouwelijk, er wordt juridisch advies ingewonnen over situatie met BAM.
6-5-2014	RAAD	Installatie wethouders	Gemeenteraad installeert wethouders Portefeuillehouder Financiën: Meekels (GOB) Portefeuillehouder Deelnemingen: Meekels (GOB) Portefeuillehouder Duurzaamheid: Guyt (PvdA) Ontwikkeling De Ligne wordt collegiaal opgepakt door Guyt (PvdA) en Lebens (CDA)
13-5-2014	BW	Aanvullend memo beantwoording vragen Het Groene Net collegebehandeling 6 mei	Wethouder beantwoordt enkele vragen vanuit college, financieel overzicht verstrekt.
13-5-2014	BW	Memo begeleidend schrijven betreffende collegevoorstellen, C-memo Het Groene Net en briefwisseling met BAM d.d. 1 mei 2014	Begeleidend schrijven.

datum	orgaan	onderwerp	Korte omschrijving
13-5-2014	BW	Memo Het Groene Net risicoprofiel voorloopprojecten en oplossingsrichting d.d. 24 april 2014	Inzicht in risico van het niet realiseren van HGN. Gemeente heeft garanties gegeven op levering van warmte/koude. Als HGN niet wordt aangelegd, zullen deze garanties met verlies moeten worden nagekomen.
13-5-2014	BW	Heroverweging Thienbunder en planningsissue	Besluit tot investering in Thienbunder met een onderhandse gunning voor aanleg. Dekking wijzigt, positief effect op restwaarde.
13-5-2014	BW	C-memo inzake renewable energie Chemelot	
27-5-2014	BW	Het Groene Net, besluitvorming inzake het voornemen tot beëindiging van de samenwerking met BAM	Voornemen tot beëindiging samenwerking met BAM.
24-6-2014	BW	Het Groene Net, besluitvorming inzake intrekking voornemen tot gunning partnerschap aan BAM	Definitief besluit tot beëindigen samenwerking met BAM.
22-7-2014	BW	C-memo inzake vraag over verrekenbedrag van € 78.000 met BAM	Specificatie van door BAM terug te betalen bedragen aan gemeente Sittard-Geleen.
23-9-2014	BW	HGN voorbereidingskrediet De Ligne t.b.v. de realisatie van de interne warmte en koude infrastructuur votering 2.1 mln. Raadsbesluit. Prorap 1 2015 uitbreiding krediet met 5 ton	
23-9-2014	BW	Intentieovk HGN tussen Ennatuurlijk en de gemeente Stein, Beek en Sittard-Geleen	Gemeenten S-G, Stein en Beek sluiten intentieovereenkomst met Ennatuurlijk. Ennatuurlijk zal minimaal gelijk risicodragend zijn als de overheden. Bestaande afspraken met BES, USG en ZoWonen worden geëerbiedigd.
4-11-2014	BW	C-memo inzake vraag validatie	Samenvatting van activiteiten van externe validatie van HGN.
12-11-2014	RAAD	Voorbereidingskrediet Het Groene Net infrastructuur De Ligne	De raad heeft een krediet van € 2,1 miljoen ter beschikking gesteld voor realisatie van infrastructuur en koelmachines in De Ligne.
9-12-2014	BW	Beantwoording vragen cie. CSSV inz. investeringen HGN	Wethouder Guyt beantwoordt vragen van de commissie CSSV over de financiering van investeringen in HGN. Inclusief een overzicht van bijdragen uit aansluitkosten, ontwikkelaars.

datum	orgaan	onderwerp	Korte omschrijving
16-12-2014	BW	Routekaart HGN 141121	College B&W stemt in met routekaart, krediet voorbereidingskosten worden herverdeeld tussen 3 gemeenten. Verzoek aan provincie voor een bijdrage van € 200.000,-.
20-1-2015	BW	Europese fondsen	
27-1-2015	BW	C-memo stavaza dekking voorbereidingskosten HGN	Overleg geweest met provincie. Deze wil niet risicodragend zijn, verstrekt een subsidie van € 200.000,- en een lening van € 200.000,- waarvoor drie gemeenten een risicovoorziening moeten treffen.
3-3-2015	BW	Voorloopprojecten HGN, vaststellen energietarieven 2015 cf. warmtewet	Tarieven voor levering worden vastgesteld. Zolang er met tijdelijke voorzieningen gewerkt wordt, is er een jaarlijks tekort van € 100.000,-
7-4-2015	BW	Integrale realisatie inpandige warmte en koude infrastructuur HGN t.b.v. project De Ligne	Extra krediet voor aanleg installaties in De Ligne. Uitgangspunt is dat deze extra kosten verhaald kunnen worden op Bouwontwikkeling Jongen.
21-4-2015	BW	Besluit inzake validatieprocedure van de investeringsbeslissing in warmtebedrijf HGN	Wijziging in externe validatie van de *businesscase*. In plaats van *due diligence* drie adviezen (Grontmij, advies aandeelhouders Ennatuurlijk, Advies Limburgse Energie Fonds).
28-4-2015	BW	Oprichting HGN: raadsbesluit voor het inbrengen van 2,5 mln. EV in HGN, rentelasten 3 jaar tlv ISV3	Samenwerkingsovereenkomst HGN met Ennatuurlijk aangaan, oprichten en deelnemen in gemeentelijke bv, ovb. van validatieadviezen € 2,5 mln. inbrengen als eigen vermogen. Inspanningsverplichting aangaan met BES voor levering 12.000 ton/jaar.
12-5-2015		Collegebesluit Oprichting duurzaam warmtebedrijf HGN, raad geïnformeerd middels themasessie	
13-5-2015	RAAD	Themabijeenkomst Het Groene Net	
11-6-2015	RAAD	Voorstel inbreng van 2,5 mln. als eigen vermogen in Het Groene Net	College stelt gemeenteraad voor 2,5 mln. in te brengen als eigen vermogen in HGN via Mijn Streekwarmte.
30-6-2015	BW	HGN het vastleggen van de personele invulling van de gemeente in de aandeelhoudersvergadering, raad van commissarissen en directiefuncties	Personele invulling van de structuur van Mijn Streekwarmte B.V., Het Groene Net B.V. en Het Groene Net Ontwikkel B.V.
28-7-2015		C-memo commissie CSSV lijst van toezeggingen	
11-8-2015	BW	C-memo proforma aanvragen SDE subsidie	Aanvraag sde+ subsidie is niet mogelijk.

datum	orgaan	onderwerp	Korte omschrijving
2-2-2016	BW	Presentatie HGN	HGN heeft een presentatie verzorgd aan het college van B&W.
19-4-2016	BW	Memo conclusies onderzoek Berenschot Het Groene Net	Reactie op onderzoek Berenschot gericht op de rol van de provincie t.o.v. HGN.
21-6-2016	BW	Voorloopprojecten HGN, vaststellen energietarieven 2016 cf. de Warmtewet	Tarieven voor levering vastgesteld. Verwacht verlies € 78.000,-. Wordt ingebracht als kosten binnen HGN.
12-7-2016	BW	Financial close en investeringsbeslissing FID van HGN	Op basis van positieve validatie besluit college tot storting van € 1.985.042,- in het vermogen van Mijn Streekwarmte B.V.
21-7-2017	RvC HGN	Bespreking *'Liquiditeitsissue'*, Planning voor HGN Zuid waar nog geen dekking is voor 2,7 mln. aan investeringen. Besluit dat Ennatuurlijk 210k aan investeringen voorfinanciert. Er komt een voorstel voor effectievere projectbesturing	Eerste aanzet tot oplossing liquiditeit. Als gevolg van de lopende operatie is een liquiditeitstekort ontstaan. Planning van HGN Zuid is afhankelijk van onderhoudsvensters in Chemelot, specifiek aan Olefins-4 van SABIC. SABIC heeft een offerte ingediend, moet nog goedgekeurd worden door de RvC. Dekking van de investering van 2,7 mln. is niet aanwezig.
21-7-2017	RvC HGNO	Jaarrekening, terugkoppeling bestuurlijk overleg, evaluatie HGN -Provincie, Evaluatie fase 1, voortgang ontsluiting Chemelot, samenwerking algemeen, intentieverklaring WoCo's	Stein wil nauwer betrokken worden bij HGN. Presentatie over voortgang ontsluiting Chemelot. Ook besproken bij HGN.
27-9-2017	RVC HGN	Financieringsbehoefte, projectplan Het Groene Net	RvC besluit dat vorderingen van aandeelhouders op HGN worden uitgesteld tot 1-1-2018. Ennatuurlijk schiet het DO van fase 2/3a voor, waardoor vordering gelijk wordt aan die van gemeente. Het bedrijfsplan wordt in november besproken, dan kan 2,5 mln. aan aandelenkapitaal worden volgestort. In november wordt extra RvC gepland (geen notulen bekend).
12-12-2017	BW	Warmtevisie en warmteplannen	
11-01-2018	CSSV	Bespreking raadsvoorstel warmteplannen	
23-1-2018	BW	Themasessie Het Groene Net	Presentatie met voorstel voor toekomstige inrichting structuur met toetreding nieuwe aandeelhouders/ investeerders (Provincie, Enexis, LEF).
27-2-2018	BW	Doorontwikkeling Groene Net Zuid	Instemmen met ontwikkelovereenkomst Zuid, incl. inbreng van € 515.000,-. De raad wordt met een brief geïnformeerd.
8-3-2018	BW	Themasessie raad - HGN 1803808	Presentatie met voorstel toekomstige inrichting zuidelijk deel van HGN, splitsing en toetreding nieuwe aandeelhouders/investeerders.

datum	orgaan	onderwerp	Korte omschrijving
3-4-2018	BW	Memo regiodeal : onderdeel HGN (1e keer op agenda)	Bepalen inzet op regiodeal vanuit Limburg. Doortrekken van HGN naar MAA en Maastricht een van de mogelijke onderwerpen.
5-4-2018	RvC HGN	Financiering	Geen notulen van gemaakt. In de presentatie die op 10 april voor het college is verzorgd wordt verwezen naar de vergadering. Ennatuurlijk gaat niet akkoord met investeringsvoorstel o.b.v. voorliggend termsheet van LEF want rendement is te laag (3,8%) en risico op herfinanciering. Ennatuurlijk doet voorstel voor financiering volledig met eigen middelen en gewijzigde verhouding aandeelhouders (5% publiek, 95% privaat). Rendement van 5,9% zou mogelijk zijn.
10-4-2018	BW	Regiodeal: onderdeel b. doortrekken Het Groene Net naar MAA en Maastricht	
10-4-2018	BW	Themasessie HGN (ontwikkelingen HGN Noord)	Presentatie aan B&W. Melding dat eind 2017 *cashflowproblemen* zijn ontstaan m.b.t. openstaande vorderingen. Vorderingen zijn meegenomen in financiering van fase 2 en 3a. Financieringsvoorstel van Ennatuurlijk in RvC HGN.
24-5-2018	RvC HGN	Notulen vorige vergadering, goedkeuring jaarrekening 2017, *cashflow* vooruitzicht, oplossing *cashflow*, contracten fase 2/3a, concessieovereenkomst ontwikkeling fase 2 en 3a door Ennnatuurlijk, BES-inkoop, draaiboek overname voorloopprojecten, voorstel werkwijze toekomstige investeringen, overleg structuur.	In de vergadering deelt Ruud Guyt mee dat hij tot 7 juni 2018 aan HGN B.V. verbonden blijft als wethouder. Er zijn geen formele notulen van de RvC van 5 april. Er wordt verwezen naar mails die verstuurd zijn over de realisatie van fase 2/3a. Resultaten van Q1 leiden tot diverse vragen. Er is een reservering van 90k gedaan voor een extra koelmachine in De Ligne. Ook in 2018 is een kastekort van € 100k, schulden aan aandeelhouders kunnen niet betaald worden. Afspraken over de overeenkomst voor ontwikkeling van fase 2/3a moeten snel gefinaliseerd worden voor besluitvorming door het college.
5-6-2018	BW	Het Groene Net Noord: fase 2 en 3a	Instemmen met afspraken over fase 2 en 3a HGN Noord als basis voor ontwikkelovereenkomst met Ennatuurlijk B.V. Risicodekking van € 355.500,- op de openstaande vordering.
6-6-2108	RAAD	Installatie wethouders	Gemeenteraad installeert wethouders Portefeuillehouder Financiën: Meekels (GOB) Portefeuillehouder Deelnemingen: Meekels (GOB) Portefeuillehouder Duurzaamheid: Schmitz (GroenLinks)
17-7-2018	BW	Art 43 RvO slechte bereikbaarheid Steenweg agv o.a. de aanleg van Het Groene Net	
4-9-2018	BW	Het Groene Net, borging bestuurlijk rollen	Positie van oud-wethouder Guyt als bestuurder en commissaris blijven gehandhaafd.

datum	orgaan	onderwerp	Korte omschrijving
13-09-2018	RvC HGN	Sales positie HGN Noord fase 2/3a, s.v.z. overeenkomst gemeente/ennatuurlijk/HGN fase 2/3a	
5-11-2018	AvA MSW		Niet reëel om dividend te verwachten vanaf 2018. Geadviseerd wordt dat het niet verstandig is rentelasten bij te schrijven op de investeringen. Dit moet in de 4e marap gemeld worden. Jaarrekening 2017 wordt vastgesteld. Aan de hand van een presentatie wordt stilgestaan bij de ontwikkelingen in HGN Zuid en HGN Noord. Aanlegkosten van fase 1 waren 500k hoger dan begroot. Provincie en Empuls willen niet medeverantwoordelijk worden voor HGN Noord, waardoor de ontwikkelingen tussen Zuid en Noord gesplitst zijn. MSW zal bij het innemen van standpunten nadrukkelijk kijken naar de impact van Zuid op Noord en v.v. Binnenkort een gesprek met SABIC over het commitment aan HGN Zuid.
26-11-2018	RvC HGN	Stand van zaken n.a.v. operationeel overleg Ennatuurlijk en BES, oplevering 60TJ voor bestaande aansluitingen, invulling van art 3.6, 11.1 en 12 van de overeenkomst, ontwikkelplanning, voortgang optimalisatie warmtelevering	Verslag summier.
27-11-2018	BW	Investerings- en ontwikkelingsovereenkomst fase 2 en 3a Groene Net (mondeling)	Opiniërend voorstel om in te stemmen met het aangaan van investerings-, ontwikkelings-, en exploitatieovereenkomst Het Groene Net Noord (fase 2 en 3a).
20-11-2018	BW	Art 43 inzake Het Groene Net in tuin van Gulik	
4-12-2018	BW	Investerings- en ontwikkelingsovereenkomst fase 2 en 3a Groene Net (besluit)	College van B&W stemt in met de conceptovereenkomst. Schriftelijke beantwoording op vragen gesteld tijdens opiniërend overleg.
20-12-2018	RAAD	Memo informatiebijeenkomst Het Groene Net	
15-1-2019	BW	Memo informatiebijeenkomst Het Groene Net	
19-1-2019	RvC HGN	Overeenkomst fase 2/3a, openstaande issues HGN, financiële rapportage Q4 2018, realisatie inbreiding 6 objecten fase 1, rol HGN in Limbrichterveld, evaluatiegesprek,	21 februari is er een gesprek met LEF over externe financiering van HGN.
5-2-2019	BW	Art 43 RvO van SPA inzake Het Groene Net	

datum	orgaan	onderwerp	Korte omschrijving
12-2-2019	BW	Schriftelijke vragen art 43 RO PVV- fractie betreffende Het Groene Net Limbrichterveld	
12-3-2019	BW	Art 43 inzake Het Groene Net in tuin van Gulik	
11-04-2019	MSW RvC	Actuele ontwikkelingen HGN Zuid en Noord; kostenraming en verdeling MSW bv 2019 e.v.; info van BES inzake het achterblijven van bruikbare groenstromen.	Conclusie is dat HGN Zuid een positieve *businesscase* heeft. In mei 2019 is een investeringsbeslissing nodig voor een Tie-In in Olefins-4. Kosten € 565.000. Daar is binnen het ontwikkelbudget geen dekking voor. De provincie heeft besloten deze lasten op zich te nemen en de financiële middelen ter beschikking te stellen. Gemeenten hebben een inspanningsverplichting aangegaan voor levering van 12.000 ton groenafval aan BES. Feitelijk is 8168 ton geleverd. Offerte van LEF voor financiering is nagezonden.
30-4-2019	RvC HGN	Jaarrekening 2018, resultaten Q1, groei HGN Noord, liquiditeit planning 2019, visie organisatie HGN	Actie om met LEF te komen tot financiering niet uitgevoerd. Gezien vertrek huidige bestuurder is er noodzaak aansturing en ondersteuning verder te professionaliseren. Omvang en complexiteit vragen om andere aansturing/ondersteuning.
3-5-2019		*Position Paper* t.b.v. jaarrekeningcontrole	Deloitte ontvangt *position paper* voor controle op de jaarrekening 2018.
2-7-2019		Themasessie Het Groene Net in het college	College vraagt haar op een later moment over de financiële stand van zaken te informeren, los van de druk over te nemen besluiten.
3-7-2019	RAAD	Jaarstukken 2018	
18-7-2019	AvA MSW	Verslagen en jaarrekeningen 2018 van HGN en HGNO; verslag en jaarrekening 2018 MSW; ontwikkelingen HGN Noord; ontwikkelingen HGN Zuid;	Aangegeven wordt dat er geen problemen zijn m.b.t. tot de Tie-In bij SABIC irt. Toezeggingen provincie. Bestuurder MSW verwacht dat er de eerste 5 jaar geen sprake zal zijn van dividenduitkeringen. Voor het eerst een positieve *cashflow* gerealiseerd in HGN Noord. Uitdaging is om tegenslag van de opstart goed te maken. Voor HGN geldt dat partijen geïnteresseerd zijn om in te stappen, maar wel kaarten tegen de borst houden. HGN heeft een gewijzigde offerte van LEF gekregen zonder gemeentelijke garanties en afgewezen.
3-9-2019	RvC HGN	Resultaten Q2 2019, liquiditeitsplanning 2019, overname activa Hoogveld, inbreiding fase 4, aankoop fase 2/3a, financiering LEF, Limbrichterveld,	Liquiditeitspositie is besproken, RvC is akkoord om herfinanciering met LEF op te starten om liquiditeit te verbeteren. Gesprekken met LEF worden verder gevoerd om te komen tot een termsheet voor financiering fase 1, 2, 3a en uitbreiding fase 4.
3-9-2019	BW	Diverse stukken agv brand bij de Biomassa centrale.	
10-9-2019	BW	Art 43 RvO van SPA inzake informatiebijeenkomst gasvrije wijk Limbrichterveld Noord van 5 juli 2019	

datum	orgaan	onderwerp	Korte omschrijving
30-9-2019	AvA MSW	Governance HGN Zuid;	Discussie over de verdere ontwikkeling van HGN Zuid, welke aandeelhouders in welke verhouding? Verhouding vreemd en eigen vermogen. En de rol van wetgeving. Rol van provincie belangrijk, op 5 december is duidelijk wat provincie gaat doen. Dan neemt de stuurgroep ook een standpunt in.
30-10-2019	RvC HGN	Resultaten Q3, Fid voorstel fase 4 uitbreiding, BP 2020-2024, financiële prognose 2020-2024, herfinanciering HGN door LEF.	RvC keurt 2020-2024 niet goed, niet integraal genoeg. Financiële prognose besproken, RvC wil de prognose verwerkt in het BP 2020-2024. Limbrichterveld meenemen in de financiering door LEF. Voorstel van LEF voor financiering voor 5 jaar. RvC wil termijn terugbrengen naar 3 jaar.
5-11-2019	BW	Financiële stand van zaken Het Groene Net	College wordt geïnformeerd dat bij de verkoop van fase 1 eveneens de eigendom van de assets is overgegaan. De boekwaarde kan (waarschijnlijk) niet meer geactiveerd worden. Voorgesteld wordt dat concernstaf nader onderzoek doet. Verder wordt voorgesteld onderzoek te doen naar de waarde van het aandeelvermogen van Mijnstreekwarmte B.V.
13-11-2019	RAAD	3e programmarapportage 2019, begroting 2020	
20-1-2020	RvC HGN	Financiering LEF	RvC wil offerte LEF voor financiering annuleren, omdat niet aan de gestelde solvabiliteitseisen voldaan kan worden, de kosten te hoog zijn, de offerte niet aansluit op het gewenste kasritme en de beschikbaarheid van middelen voor fase 4 naar verwachting leidt tot een nieuwe liquiditeitsvraag. Voorgesteld wordt nieuw overleg met LEF te starten. Voor aandeelhouders ligt nu de vraag voor hoe fase 4 te financieren. HGN heeft voorkeur voor bijstorten eigen vermogen. Bestuurder HGN concludeert dat besluitvorming gedreven wordt door 'de dagelijkse operatie' en niet door financiële strategie. Aandeelhouders hebben uitgesproken te willen komen tot het lichten van de optie op koop van fase 2/3a door HGN. Ennatuurlijk vraagt om een schriftelijk, formeel verzoek daartoe vanuit HGN. De interpretatie van de overeenkomst op dit punt wordt verruimd tot 'nu vast uitoefenen en transactie later laten plaatsvinden'.
4-2-2020	AvA MSW	Rapportage *businesscase* Westelijke Mijnstreek;	Discussie over 'losknippen' van Noord en Zuid. MSW heeft altijd standpunt gehad beide samen te houden, andere investeerders/participanten willen liever een scheiding. Om die reden tijdelijk akkoord met scheiding. Uiteindelijk moet de fysieke koppeling tussen Noord en Zuid tot stand komen. Dat is het uiterste moment voor integratie van Noord en Zuid. SG vraagt Stein en Beek om een standpunt, SG heeft al veel geïnvesteerd in Noord én Zuid. Scheiden is voor SG niet aan de orde. Besloten wordt de relatie tussen Noord en Zuid verder uit te werken en te inventariseren welke hulpvragen bij de provincie zijn neergelegd of zou moeten worden neergelegd.
11-2-2020	AvA MSW	Beantwoording gestelde vragen in overleg 4-2-2020	Vragen zijn afdoende beantwoord.

datum	orgaan	onderwerp	Korte omschrijving
11-2-2020	RvC HGN	Liquiditeitsplanning, crediteurenafspraak aandeelhouders, Limbrichterveld, BSA subsidie, jaarrekening 2019, ACM vergunning, koopoptie fase 2/3a	Er is 1,8 mln. aan middelen nodig om fase 4 af te maken. Aandeelhouders zullen dit beschikbaar stellen nadat een visie notitie herfinanciering HGN is opgesteld. Het is niet duidelijk hoe de *cashflow* zich na dec. 2020 ontwikkelt. Ennatuurlijk heeft een voorkeur om equity te storten. MSW heeft een voorkeur om een lening te verstrekken, i.c.m. financiering Limbrichterveld. Aandeelhouders wordt gevraagd de rekening courant posities per 31-12-2019 te bevriezen. MSW geeft aan dit een besluit is dat Sittard-Geleen moet nemen. De optie tot koop van fase 2/3a is gelicht.
19-2-2020	RAAD	Tussentijdse installatie wethouders	Gemeenteraad installeert drie nieuwe wethouders, drie wethouders die reeds wethouder waren, blijven hun functie uitoefen. De nieuwe portefeuilleverdeling m.b.t. MSW / HGN / HGNO: Portefeuillehouder Financiën: Raven (Stadspartij) Portefeuillehouder Deelnemingen: Bühler (CDA) Portefeuillehouder Duurzaamheid: Schmitz (GroenLinks)
3-3-2020	BW	Bijpraten college over ontwikkelingen Het Groene Net en de gesprekken met provincie Limburg. Een *position paper* worden ingegeven voor het college van 10-3-2020	
31-3-2020	BW	Verzoek kapitaalinbreng HGN Noord	Instemmen met start onderhandelingen over verwatering van aandelen met borging van maatschappelijke belangen.
31-3-2020	BW	Verdiepingsonderzoek naar financiën en beheersing van Het Groene Net	
29-5-2020	RvC HGN	Vaststellen jaarrekening 2019, aanvullen vermogen, St.v.z. fase 4, planning en eerste doorkijk *businessplan* HGN, subsidie provincie Limburg, ACM vergunning	Discussie over afwaardering belastinglatentie en effect op het eigen vermogen, met het oog op waarde aandelen en verwatering. Goedkeuring jaarrekening wordt opgehouden. Per 21-8-2020 doet Ennatuurlijk een extra storting, waardoor aandeel gemeente verwatert. De RvC zal vervallen en vervangen worden door een adviescommissie. Uit de concepten voor het *businessplan* blijkt dat HGN met fase 1 en 4 zichzelf kan bedruipen, maar met weinig body voor het opvangen van tegenslagen. Als fase 2 en 3a worden toegevoegd lijkt dat lastig te worden zonder periodieke herfinanciering en lijkt alle marge te verdampen als rente/aflossing. *Businessplan* gaat uit van samenvoegen van alle fasen binnen HGN per 1-1-21. HGN blijft voorlopig werken onder de vergunning van Ennatuurlijk.
2-6-2020	RvC HGN	Belasting latenties, vaststellen jaarrekening 2019	Vragen zijn afdoende beantwoord en de jaarrekening 2019 wordt vastgesteld.

datum	orgaan	onderwerp	Korte omschrijving
2-6-2020	BW	Bijpraten over stavaza HGN, en Mijn Streekwarmte - aankondiging van collegevoorstel	
16-6-2020	AvA MSW	Verwatering aandelen	Vergadering buiten afwezigheid van Stein en Beek. Geconcludeerd wordt dat besluiten alleen huidige aandeelhouder Sittard-Geleen raken. Sittard-Geleen ziet geen mogelijkheid om extra kapitaal te verschaffen, om die reden wordt gekozen voor verwatering van de aandelen. Vast is komen te staan dat vreemd vermogen niet aangetrokken kon worden. Er zijn afdoende afspraken gemaakt ter waarborging van de belangen van Sittard-Geleen. AvA stemt in met de voorstellen. Stein en Beek zullen op dezelfde dag geïnformeerd worden.
8-7-2020	RAAD	Saneren openstaande vorderingen HGN B.V.	
8-7-2020	RAAD	Jaarstukken 2019 en 2e rapportage 2019	

Bijlage 2. Overzicht financiële stromen 2010-2020

Omschrijving	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totaal
Storting aandelenkapitaal HGN / Storting fictief aandelenkapitaal HGNO	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.985.000	€ 0	€ 0	€ 515.000	€ 0	€ 0	€ 2.500.000
Uitgaven	€ 284.892	€ 826.218	€ 752.275	€ 751.916	€ 2.003.614	€ 1.089.178	€ 957.512	€ 845.285	€ 419.310	€ 101.488	€ 58.970	€ 8.090.658
Investering De Ligne	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 2.601.305	€ 0	€ 2.601.305
Subtotaal uitgaven	*€ 284.892*	*€ 826.218*	*€ 752.275*	*€ 751.916*	*€ 2.003.614*	*€ 3.074.178*	*€ 957.512*	*€ 845.285*	*€ 934.310*	*€ 2.702.792*	*€ 58.970*	*€ 13.191.963*
Bijdragen derden (subsidies/leveringen)	-€ 224.316	-€ 133.475	-€ 424.914	-€ 195.750	-€ 840.837	-€ 631.389	-€ 352.243	-€ 538.399	-€ 204.195	-€ 91.485	€ 0	-€ 3.637.003
Verkoopopbrengst activa	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	-€ 851.000	€ 0	-€ 851.000
Subtotaal ontvangsten	*-€ 224.316*	*-€ 133.475*	*-€ 424.914*	*-€ 195.750*	*-€ 840.837*	*-€ 631.389*	*-€ 352.243*	*-€ 538.399*	*-€ 204.195*	*-€ 942.485*	*€ 0*	*-€ 4.488.003*
Saldo (uitgaven -/- ontvangsten)	*€ 60.576*	*€ 692.743*	*€ 327.361*	*€ 556.166*	*€ 1.162.778*	*€ 2.442.788*	*€ 605.269*	*€ 306.886*	*€ 730.115*	*€ 1.760.307*	*€ 58.970*	*€ 8.703.960*
Vorderingen SG (per 07-2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	-€ 2.418.000	-€ 2.418.000
Waarde aandelen (per 07-2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	-€ 2.337.000	-€ 2.337.000
Totaal resultaat SG	€ 60.576	€ 692.743	€ 327.361	€ 556.166	€ 1.162.778	€ 2.442.788	€ 605.269	€ 306.886	€ 730.115	€ 1.760.307	-€ 4.696.030	€ 3.948.960

Bijlage 3. Geïnterviewde personen

Onderstaande personen zijn geïnterviewd in het kader van het onderzoek. Een deel van de interviews heeft op afstand plaats gevonden via Teams, deze zijn gemarkeerd met een (T). Van de interviews zijn verslagen gemaakt. Deze zijn vertrouwelijk.

Naam	Functie / Rol
Mevrouw J. Bühler	Wethouder, portefeuillehouder deelnemingen
De heer P. Meekels (T)	Wethouder, voormalig portefeuillehouder deelnemingen en voormalig portefeuillehouder financiën
De heer T. Raven	Wethouder, portefeuillehouder Financiën
Mevrouw K. Schmitz (T)	Wethouder, portefeuillehouder Duurzaamheid
De heer R. Guyt	Voormalig wethouder, voormalig portefeuillehouder duurzaamheid Bestuurder / directeur Mijnstreekwarmte en voorzitter stuurgroep Het Groene Net
(T)	Financieel directeur Ennatuurlijk b.v., aandeelhouder HGNBV en HGNOBV
	Bestuurder / directeur Het Groene Net b.v.
	Bestuurder / directeur Het Groene Net Ontwikkel b.v. Beleidsadviseur gemeente Sittard-Geleen
	Concerncontroller gemeente Sittard-Geleen
	Teammanager beleid gemeente Sittard-Geleen
(T)	Beleidsadviseur duurzaamheid gemeente Sittard-Geleen

Bijlage 4. Documenten

In het kader van het onderzoek hebben we honderden documenten bestudeerd, inclusief alle bijlagen bij deze documenten. Een globale beschrijving van de documenten die we hebben bestudeerd staat hieronder. De volledigheid hebben we niet kunnen vaststellen. Het verzamelen van documenten heeft relatief veel tijd en moeite gekost en tot op de laatste dagen van het onderzoek kwamen nieuwe documenten boven tafel. Desalniettemin hebben we wel een volledig beeld. Daar waar we niet kunnen steunen op documenten, steunen we op de verklaringen van betrokkenen voor zover deze congruent zijn met andere documenten en met andere verklaringen.

Een deel van de ontvangen informatie is geheim. We hebben aan HGNO B.V. een geheimhoudingsverklaring verstrekt voor documenten die betrekking hebben op de overeenkomsten tussen HGNO B.V., en SABIC voor wat betreft de levering van warmte vanaf de Olefins-4 kraker. Wij citeren niet direct uit de stukken, verspreiden deze niet verder en vernietigen deze uiterlijk zes maanden na afloop van ons onderzoek.

Van de gemeente Sittard-Geleen zijn ook enkele documenten ontvangen waarop geheimhouding rust. We citeren ook niet uit deze documenten, verspreiden deze niet verder en vernietigen deze uiterlijk zes maanden na afloop van ons onderzoek.

Wel gebruiken we de informatie als onderbouwing voor onze conclusies.

Op hoofdlijnen hebben we de volgende documenten gebruikt voor ons onderzoek.

Documenten gemeenteraad

- voorstellen en informatiebrieven aan de gemeenteraad;
- ingediende moties;
- agenda's en verslagen van commissievergaderingen en informatiebijeenkomsten;
- presentaties verzorgd tijdens informatiebijeenkomsten.

Planning en controldocumenten

- jaarstukken 2015 tot en met 2020;
- opsteldossier jaarrekening 2017, 2018, 2019 mbt. MSW B.V. en HGN;
- correspondentie tussen accountant en gemeente jaarrekening 2018 en 2019 ('*position papers*');
- programmarapportages 2015-2020;
- programmabegrotingen.

Documenten college van B&W

- alle relevante besluitvorming tussen 2010 en heden: collegevoorstellen, openbare bijlagen;
- presentaties tijdens informatiebijeenkomsten.

Financiële informatie gemeente Sittard-Geleen

- diverse financiële overzichten uit de administratie;
- verloopoverzichten van voorzieningen en reserves.

Businesscases

- *businesscases* vanaf 2010 tot en met 2019.

Informatie van stuurgroep Het Groene Net, MSW B.V., HGN B.V., HGNO B.V.

- jaarrekeningen 2018 en 2019 van MSW B.V., HGN B.V., HGNO B.V.;
- verslagen van AvA's en RvC's (niet compleet);
- financiële informatie ontvangen van HGN B.V.



Berenschot

Berenschot is een onafhankelijk organisatieadviesbureau met 350 medewerkers wereldwijd. Al 80 jaar verrassen wij onze opdrachtgevers in de publieke sector en het bedrijfsleven met slimme en nieuwe inzichten. We verwerven ze en maken ze toepasbaar. Dit door innovatie te koppelen aan creativiteit. Steeds opnieuw. Klanten kiezen voor Berenschot omdat onze adviezen hen op een voorsprong zetten.

Ons bureau zit vol inspirerende en eigenwijze individuen die allen dezelfde passie delen: organiseren. Ingewikkelde vraagstukken omzetten in werkbare constructies. Door ons brede werkterrein en onze brede expertise kunnen opdrachtgevers ons inschakelen voor uiteenlopende opdrachten. En zijn we in staat om met multidisciplinaire teams alle aspecten van een vraagstuk aan te pakken.

Berenschot B.V.

Europalaan 40, 3526 KS Utrecht
Postbus 8039, 3503 RA Utrecht
030 2 916 916
www.berenschot.nl
/berenschot